Єднаймося в Просвіті!

Галицька Просвіта

Хай палають хмари бурякові,
Хай сичать образи – все одно!
Я проллюся крапелькою крові
На твоє священне знамено.
Василь СИМОНЕНКО

33–34 (501–502)
14 серпня 2014 р.

Тижневик “Галицька Просвіта” * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ “Просвіта” ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма “ЛІК” * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ “Ідея Банк” МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

ПЕРЕМОГА – ЗА УКРАЇНОЮ!

ШАНОВНІ КРАЯНИ! ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!

Від імені тих, хто проголошував Незалежність України, ухвалював Декларацію про Державний суверенітет і Конституцію України сердечно вітаю вас із нашим національним святом – Днем Незалежності України.

Безумовно, дата 24 серпня 1991 року навічно увійшла в історію нашої державності, започаткувавши нову епоху в житті українського народу. Абсолютно леґітимно, на основі міжнародного права, Актом Незалежності закріплено наші одвічні прагнення до державного національного відродження, буття і свободи. Це незаперечна правда. Але є також інша правда. У нашій новітній історії ще не було таких сумних і тривожних річниць Незалежності, таких смертельних загроз. Бо досі ще не було такої відкритої аґресії і викликів, які сьогодні несе із собою «братня Росія» на чолі з її «самодержцем». На сході йде війна. Гинуть молоді патріоти. Це новітня битва за незалежну Україну.

І ми переможемо в ній. Іншого не дано. Бо ж заповідав наш Пророк: «Борітеся – поборете! Вам Бог помагає!»

Шановні краяни! Нічого не бійтеся! З нами Господь і весь цивілізований світ!

Перемога – за новою Україною. Головне – чесно робити свою справу. Так, це важке випробування, яке було неминучим, адже сам факт проголошення Незалежності України вступив у протиріччя з політикою Росії, яка завжди була і залишилася імперською. Але це самоствердження Української Держави у протистоянні з давнім відкритим ворогом. І це робить нас дійсно сильнішими і незалежними. А перемога – прорив на якісно вищий рівень буття: життя й добробуту. Майбутнє вартує нашої жертовної праці.

З Днем Незалежності, українці!

Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ,
голова ІФ ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

НЕЗАБУТНІ

ПАМ’ЯТНИК КАРДИНАЛУ

Минулої неділі у Долині відбулась Архієрейська Літургія у церкві Різдва Пресвятої Богородиці за участі Глави УГКЦ Блаженнішого Святослава Шевчука.

Цей храм 1906 року освятив митрополит Андрей Шептицький. А 100 років тому в ньому отець-декан Теодор Величковський охрестив Мирослава Івана Любачівського та Омеляна Антоновича.

Після Літургії Блаженніший Святослав взяв участь у відкритті та освятив одночасно два пам’ятники: Патріарху і кардиналу УГКЦ Мирославу Івану Любачівському з нагоди 100-річчя його народження та подружжю Омеляна і Тетяни Антоновичів. Авторами й виконавцями обох пам’ятників є уродженці Прикарпаття Василь Заляско та Руслан Романишин.

Також у краєзнавчому музеї «Бойківщина» Тетяни та Омеляна Антоновичів до уваги відвідувачів була представлена виставка про життєвий шлях Кардинала Мирослава Івана Любачівського та подружжя Антоновичів.

Омелян Антонович свого часу реконструював корпус Бакалаврської бібліотеки Києво-Могилянської академії, реставрував будівлі Львівської національної бібліотеки імені Василя Стефаника; у Долині відновив церкву XVII століття, музей «Бойківщина» імені Тетяни та Омеляна Антоновичів та пам’ятник «Борцям за волю України».

Понад півсотні відомих діячів у галузях української історії, політики та культурології удостоєні відзнак Фундації Антоновичів. Подружжя заснувало її у США три десятиліття тому. Лауреатами премії стали такі знакові постаті вітчизняної літератури, як Василь Барка, Василь Стус, Іван Дзюба, Микола Вінграновський, Іван Драч, Юрій Андрухович, Оксана Забужко. З-поміж неукраїнців нею нагородили авторитетного політика Збіґнева Бжезінського за книжку «Велика помилка: народження і смерть комунізму в двадцятому столітті».

Теодор ДРОВНИЧ

ЖИТТЯ «ПРОСВІТИ»

НАГАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЧАСУ

Відбулося засідання Ради Івано-Франківського ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка. На ньому розглянуто ряд важливих і актуальних питань життя і діяльності організації

Насамперед голова ІФ ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Степан Волковецький та голова Коломийського РМО «Просвіти» Василь Глаголюк проінформували про сесію Головної Ради ВУТ «Просвіта», що відбулася нещодавно у Києві. Обидва доповідачі наголосили на історичній важливості нинішнього моменту для України. Просвітяни держави і, зокрема, Донецької та Луганської областей підтримують українську ідею і Українську Державу. І працюють задля них, ризикуючи часом, як це сталося з головою Луганської «Просвіти» Володимиром Семистягою, своїм життям. Вони проінформували учасників засідання про хід сесії Головної Ради ВУТ «Просвіта», питання, які обговорювались і прийняті Ухвали. Вони, до речі, надруковані у «Галицькій Просвіті».

С. Волковецький наголосив, що війна врешті-решт закінчиться, і нам потрібно допомагати у духовному відродженні Донбасу. Саме з пропозиціями щодо цієї проблеми обласне об’єднання звернулося до всіх осередків, тож чекаємо відповіді й розгортання роботи, наголосив доповідач. Йдеться про збирання і пересилання літератури, підготовку художніх колективів до поїздок і т. ін. Маємо визначитись, що нашим партнером буде Луганська область, оскільки з Донецьком уже дружить Львів…

Підтримана також пропозиція члена Ради Є. Романишина, який запропонував додатково видати для пересилання на схід книжку «Лебедія» та інші просвітницькі видання.

З питання завершення роботи зі створення Музею шани Тараса Шевченка при НД «Просвіта», відкриття якого, до речі, має відбутися об 11.00 22 серпня, виступили Петро Арсенич та Степан Волковецький. Як вони наголосили, ідея цієї акції виникла напередодні 200-річчя Великого Кобзаря. Втілення її у життя потребувало чималих зусиль, залучення широкої громадськості. Але врешті-решт музей створено і всі, хто долучився до святої справи, мають бути згадані й пошановані. Йшлося також про організацію науково-практичної роботи в ньому, видання «Прикарпатської Шевченкіани в іменах» та інше.

Рада розглянула і питання з реалізацією ініціативи «Просвіти» зі створення громадської організації «Народне ополчення Прикарпаття» (ГО «НОП»).

С. Волковецький нагадав, що ця дія була реакцією на ситуацію, що склалася в державі. Вона має на меті:

• забезпечення правопорядку в кожному населеному пункті краю;

• підтримка охорони державних установ, важливих об’єктів (мости, газосховища);

• виявлення ворожої аґентури, яка просочується в наші ряди.

С. Волковецький повідомив, що зустрічався з радником Президента Юрієм Луценком, який виступив з аналогічною ідеєю, аби в кожному населеному пункті країни створити групу самооборони і пообіцяв приїхати до нас, аби ознайомитися з нашим досвідом. А ще доповідач повідомив, що в роботі ополчення бере активну участь «Пласт».

Голова Косівського РО ВУТ «Просвіта» Богдан Глібчук доповів, що в Косові вже організовано батальйон. Сам він є заступником з бойової підготовки. В селах району організовано групи в кількості 10–15 осіб, а в Березові, скажімо, – 20 осіб. Ведеться робота з активістами, бізнесменами, продавцями та іншими щодо участі в ополченні. Планується створити в районі групу швидкого реаґування. А ще конче потрібне право носіння зброї та забезпечення патронами.

С. Волковецький виступив за те, аби у кожному селі була створена група ополчення за косівським прикладом. Отож схвалено досвід Косівського РМО «Просвіта». А ще Дмитро Захарук запропонував передбачити створення в системі «НОП» підрозділу ідеологічного забезпечення. Учасники засідання запропонували також опублікувати статут ГО «НОП» у «Галицькій Просвіті».

Обговорено стан передплати «Галицької Просвіти» та вирішено активізувати цю важливу роботу й добитися, аби часопис був у кожному осередку, школі, бібліотеці, щоб його передплачували просвітянські активісти, а ще, аби вони стали активними дописувачами.

На засіданні також вирішено ввести в члени Правління ІФ ОО ВУТ «Просвіта» голову «Молодої Просвіти» Бурштина В. Грицюка та вивести з членів Ради пасивних представників, а ввести нових: Є. Бардяк, В. Грицюк, М. Гоцул, О. Тебешевську, Т. Рудика, Д. Яворського.

Рада рекомендувала професора Б. Тимківа за книжку-дослідження «Мистецтво України та діаспори: дереворізьба сакральна й ужиткова» на нагородження національною Шевченківською премією. А також запропонувала активу Калуського РМО «Просвіта» не пізніше вересня провести звітно-виборну конференцію.

Богдан ВІВЧАР

ПОЕТИЧНИМ РЯДКОМ

НЕ СПИ, ЄВРОПО!

Не спи, полохлива Європо,
Прокиньтесь, Париж і Берлін,
Бо й вас ще свинцевим окропом
Ошпарить царьок навздогін.

Пригляньтесь, маєтні панове,
Хто прагне цей світ поярмить,
Й на вас десь кує він окови,
Щоб вашу свободу убить.

Багато в Кремля забаганок
Під вереск шрапнелей,
мов град,
То й ваших шука полонянок
Злочинний московський царат.

Вслухайтесь в плач з України,
Шановні і Рим, і Брюссель,
Щоб враз не приспіли руїни
Й до ваших розкішних осель.

КАТ

(Малайзійська трагедія)

Один лиш постріл –
й світ завмер,
Засмута хлюпнула, мов кров.
Дай, кате, відповідь тепер,
Що цим надбав, що тим зборов.

Чи мить утіх, чи море сліз,
Чи неминучий помсти клич.
Зі страху в землю кат уріс
Із купкою гидких облич.

Шукають ниців виправдань,
Щоб з правди
витворить брехню,
Незмога вже людських ридань
Піддать ракетному вогню.

Останки «Боїнга» й тіла,
Де мати, син й мале дитя.
І всюдисуща вже хула
Шмага кремлівського вождя.

І окупант, і терорист
Спряглись
в підступній тій стрільбі.
І смерті жах, і кулі свист
Шлють нам і вам, мені й тобі.

ПОЛОНЯНКА

«Я вірю в Україну».
Надія САВЧЕНКО

Знов окупант нам горе сіє,
Свій перейшовши Рубікон.
Не раз вже брала ти, Росіє,
Героїв наших у полон.

В них – наша віра й наша рана,
І наша міць, і наш удар:
Ворожа скверна та омана –
І батальйон-борець «Айдар».

Прости нас, мила Україно,
Тебе не зміг світ захистить,
То чорна ще одна сторінка,
Що здатний нелюд сотворить.

Це уявити людям важко:
Мішок на голову – й арешт.
Злодійську фюрерську замашку
Відкрито світу врешті-решт.

Прости нас, мріє і Надіє,
За свій і біль, і свій вінець.
Поганське зло ще нині діє,
Але і злу прийде кінець.

Мирослав ПОПАДЮК,
голова Снятинського РО «Просвіта»

КРИВДА І ПРАВДА

«ОНІ ВОЮЮТ ЛУЧШЕ» – СКАРЖАТЬСЯ БОЙОВИКИ З РОСІЇ

«Хахли воюют лучше» – почули наші хлопці в радіоперехопленні біля кордону. «Це не Чечня, це повноцінна армія», – відповів невідомий російський співрозмовник. – «Два тижні довбаємо і ні хрена…»

«Насправді, при всіх недоліках, ми воюємо набагато краще, ніж росіяни навіть після другої чеченської», – пише український блогер-активіст в матеріалі «Ватник».

Вони самі це здивовано визнають, ми чуємо це в радіоперехопленнях російських військових.

Особливо виділяють артилерію і військову розвідку, спецназ.

За словами росіян, такої якості роботи артилерії вони у себе не змогли добитися навіть за результатами трьох воєн, включаючи грузинську.

Переваги європейської нації і ґрунтовного національного характеру даються знати: ми не кидаємо людей на м'ясо в міські бої, ударне угруповання і його дії будуються так, щоб вивести оборону бойовиків з рівноваги – створюється загроза обходу, оточення, і вони, не витримуючи, та під вогнем артилерії й авіації відкочуються, здаючи пункт за пунктом.

Зміни видно і за змінами тактики цих зайчиків: тих, хто хоче ходити в вилазки проти наших сил, стає все менше і менше.

І ось – неминучий наслідок: росіяни женуть сюди таку кількість техніки й живої сили, яка частково складається зі штатних російських військових, а приблизно наполовину – з їхніх найманців, що, по ідеї, давно повинні були переламати ситуацію.

Але поки вони тільки отримують по зубах і – відкочуються, відкочуються, відкочуються.

Гадаю, що не останній чинник досі утримував Путіна від повноцінного введення військ – це усвідомлення ними того, що вони дуже помилилися щодо України.

Вперше вони були сильно і неприємно здивовані, коли після розстрілу Небесної сотні, людей на Майдані стало не менше, а більше.

Вдруге – коли наші спецназівці взяли Донецький аеропорт.

Тепер уже можна розповісти, що його відмовилися штурмувати всі без винятку підрозділи, включаючи найіменитіші.

Виклик прийняв спецназ військової розвідки. Пам'ятаєте, які втрати понесли бойовики, включаючи (і в основному) «кіборгів» Кадирова?..

За деякими даними, в морги Донецька за результатами бою за аеропорт було доставлено понад 350 убитих бойовиків.

Мені хочеться повідомити вам, що штурмова група нашого спецназу становила всього 25 осіб, частина з яких вступила в бій уперше в житті. Вони у взаємодії з нашою авіацією зробили неймовірне: з боєм взяли укріплений пункт противника, який у декілька разів перевищував їх кількісно і сильно перевершував за коштами. Щоправда, при цьому двоє були поранені.

Ця сторінка назавжди увійшла в музей слави всіх спецпідрозділів світу.

Далі – більше: успіхи наших військ остуджують найгарячіші голови, вже ніхто не говорить про «точкові удари», навпаки, «вата» все більш панічно кричить про те, що завтра українці візьмуть Крим.

Обов'язково візьмемо, зайчики.

Ми ще Москву візьмемо. Принаймні, візьмемо участь.

Коли у вас ішли чеченські війни, ваше суспільство не дало ні добровольчих батальйонів, ні широкого волонтерського руху, ні активної підтримки армії в ЗМІ. Нічого. Навпаки, ми допомагали вільній Чечні. На Прикарпатті дали прихисток дружині, дітям і сім'ї генерала Дудаєва.

До речі, ваші штаби не були переповнені високопоставленими зрадниками, ваш президент і силові міністри не втекли до ворогів, здавши йому всі секрети, і не розвалювали армію перед цим цілеспрямовано чотири роки поспіль. Чечні не постачав зброю Китай, заганяючи через кордон тисячі бойовиків і сотні одиниць найсерйознішої сучасної техніки – з екіпажами зі своїх кадрових офіцерів.

Все це дісталося нам – вашими стараннями.

І наше суспільство підняло армію з попелу, спорядило, постачило, пішло вперед.

Так, у нас ще безліч недоліків і недоробок. Є важкі помилки, є зрада. Але ми не стріляємо по житлових кварталах. Ми не катуємо полонених у фільтраційних таборах і не тягаємо їх, прив'язаними тросами до БТРів.

Вам належить пережити не тільки військову поразку, вам доведеться пережити важку моральну катастрофу, рівних якій ви не знали за всю свою історію. Катастрофу і розвал вашого затишного «ватного» світу, тюрми народів.

Ми ховали Небесну сотню, оплакували загиблих, а ви в цей момент ударили нам в спину, в Криму. І те, що ви скоро переживете – буде малою частинкою вашої плати за те, що ви знали, але не хотіли знати. Улюлюкали над чужими бідами, які самі ж і влаштували. Знущалися над чужими загиблими...

Господь усе бачить і віддасть за ділами. Пам'ятайте.

За матеріалами Інтернет-видань

НАРОДНА СПРАВА

ПІДТРИМУЮТЬ ВІЙСЬКО

З березня 2014 року питання мобілізації та оборони, захисту стратегічних об'єктів у Городенківському районі знаходиться на постійному контролі у керівництва місцевої райдержадміністрації.

З того часу жителі району зібрали понад 450 тисяч гривень. Кевларові шоломи, бронежилети, продукти харчування та інші предмети були доставлені з району безпосередньо на «передову».

З районного благодійного рахунку було закуплено та надано грошову допомогу десяти військовослужбовцям району 5 батальйону та їхнім сім'ям:

військова форма, взуття – 10 380 грн.;
бронежилети, шоломи – 49 900 грн.;
мішки, електрокабель – 3986 грн.;
поповнення мобільних телефонів – 1000 грн.;
грошова допомога військовослужбовцям та їхнім сім'ям – 34 000 грн.;
біноклі нічного бачення – 4000 грн.;
продукти харчування, вода – 2300 грн.;
допомога дітям військовослужбовців 5 батальйону – 12 000 грн.

Надано грошову допомогу військовослужбовцям району інших військових частин, які беруть участь в АТО – 46 тис. грн. (14 осіб).

Городенківський «зять», вірменин за походженням, зібрав спільно з друзями 60 тисяч гривень, а підприємець Василь Боднарчук виділив 5 тисяч гривень для закупівлі певних військових речей для 25 повітряно-десантної бригади.

Молодіжні організації райцентру придбали прилад нічного бачення, який днями відправлять у зону АТО.

У телефонному режимі солдати дякують землякам за підтримку й запевняють, що повернуться з перемогою додому, вигнавши ворогів і терористів з України.

За пропозицією бійців АТО, днями, синові одного з солдатів, який дуже любить футбол, від батька на день народження районна влада подарувала спортивну форму і м'яч. І тепер син гордиться, що татусь у нього герой і не забуває свою кровинку.

Підтримка солдатів, їхніх сімей сприятиме високому патріотичному духу наших військових, мобілізує їх до перемоги над ворогом.

* * *

Активісти ВПО «Коломия-центр» зібрали понад 5 тонн гуманітарної допомоги, яку днями доставлять українським військовим у зону АТО.

Це вже восьма поїздка активістів на схід, передає кореспондент «Коломийських вістей».

Як повідомив на своїй сторінці у Facebook Євген Гапич, цього разу коломияни зібрали дощовики, балаклави, тактичні ліхтарики, генератор, комплекти форми, бронежилети, кевларові каски і тепловізор.

Також у зону АТО доставлять хірургічні інструменти й апарат штучного дихання, які закупили працівники Коломийської дитячої лікарні.

Н. К.

АГІЙ!

ЧОГО ХОЧУТЬ ДЕПУТАТИ

Депутати не змогли включити до розгляду у ВР жодного проекту змін до виборчого законодавства, керівники фракцій пішли на консультації.

Про це заявив спікер Верховної Ради Олександр Турчинов, інформує «Українська правда».

Всі п'ять законів впроваджували голосування за відкритими списками. Найбільше – 200 голосів набрав проект Соболєва. Голоси не надавали фракції Партії реґіонів, «Економічний розвиток» і «За мир та стабільність».

Після того, як жоден із законопроектів не набрав достатньої кількості голосів для розгляду у парламенті, Турчинов оголосив перерву і запросив лідерів фракцій на консультації.

ІНІЦІАТИВИ

ОКРАСА МІСТА – ПАТРІОТИЧНЕ ПАННО

Молоді івано-франківські художниці до дня Незалежності готують місту подарунок – гігантське патріотичне панно на стіні одного з будинків по вулиці Мазепи.

Авторки проекту – активістки ГО «Сокіл» Ірина Клицюк та Оксана Парцей розповіли кореспонденту «Бліц-Інфо», що ідея створення такого патріотичного фасаду виникла не так давно. Спочатку дівчата хотіли створити зображення на тему Небесної сотні, та, зважаючи на ситуацію, яка відбувається зараз в країні, надумали зобразити «Єдність України».

За словами Оксани Парцей, на картині будуть два ангели, що тримають національний стяг над Україною. Україну ж дівчата зобразили у вигляді різних архітектурних пам'яток та включили в зображення схід, захід, північ, південь та Крим. Молоді художниці говорять, що цей малюнок – символ захисту і єдності нашої країни. Дівчата хочуть щоб зображення стало сюрпризом для мешканців і гостей нашого міста. А воно чималеньке – 90 квадратних метрів.

Художниці зауважують, що втілити ідею на практиці не так вже й просто. Адже потрібно було зібрати відповідні дозволи і мати належне фінансування. Проте їм вдалось знайти порозуміння з керівництвом Медичного університету, на балансі якої утримується ця будівля. А також їх підтримують спонсори, які виділяють кошти і забезпечують потрібними матеріалами. Зокрема, безкоштовно надали риштування, на якому зараз ведеться робота. Проте, молоді художниці зізнаються, що інколи доводиться й зичити гроші для купівлі необхідних матеріалів та фарб. Адже спонсорської допомоги не завжди вистачає, а кошти, які виділила місцева влада, отримати поки не вдається. Хоч їм допомагають колишні викладачі, друзі та волонтери, завершити роботу дівчата планують до Дня Незалежності.

ФАКТ

НЕ РЯТУЙ ВРЯТОВАНИХ

Російський «миротворець» не знайшов в Україні фашистів і вирішив утікати в Росію. Батальйон «Дніпро» затримав на українсько-російському кордоні російського бойовика-добровольця. Росіянин зізнався, що в Україну приїхав «вбивати бандерівців, фашистів і американських найманців». 29-річний житель Іркутська виявився фахівцем із промислового альпінізму та веслування.

В Росії він заповнив анкету, приїхав до Воронежа, а звідти його із ще трьома десятками добровольців переправили в Донецьк в обхід контрольно-пропускних пунктів на кордоні.

Затриманий розповів, що на Донбасі його записали в розвідувально-диверсійну групу самопроголошеної ДНР і видали автомат. Але зізнається: за три тижні служби «фашистів» він так і не зустрів, тому вирішив бігти додому.

«Вирішив, що повинен піти захищати, як діди від фашизму, український народ. Фашистів немає. І найманців ніхто не бачив в очі. Я бачив, як відбуваються відносини між військовими, як вони себе ведуть. Як господарі життя. Є автомат, є підлеглі. Приїхали, захопили територію, сказали: вона контролюється нашим батальйоном. Інші приїхали: ні, нами. Почалася стрілянина», – розповів затриманий.

Т. Д.

ТРАНСПОРТ

ПОЇЗД ДО ЄВРОПИ

До Дня Незалежності Івано-Франківськ отримає додаткове сполучення з Києвом. Для забезпечення потреб населення у перевезеннях залізничним транспортом «Укрзалізниця» на День Незалежності України у західному напрямку призначила три додаткових поїзда і додаткові рейси цілорічного поїзда.

Так, додаткові поїзди курсуватимуть до Ужгорода, Івано-Франківська та Хмельницького, а додаткові рейси будуть до Кам'янець-Подільського.

Додатковий поїзд № 269/270 Київ–Івано-Франківськ–Хмельницький відправиться у рейс із Києва 22 серпня, із Івано-Франківська 23 серпня. Поїзд робитиме зупинки на станціях Козятин-1, Вінниця, Хмельницький, Тернопіль та Львів. Поїзд № 269/219 Хмельницький–Івано-Франківськ–Київ відправиться у рейс із Хмельницького та Івано-Франківська 25 серпня. Поїзд робитиме зупинки на станціях Тернопіль і Львів.

ЖИТТЯ ОСЕРЕДКІВ

РОБОТИ ШИРОКИЙ ЛАН

У Долині відбулася науково-практична конференція «Перша ластівка свободи і незалежності України» районної організації «Просвіта» імені Тараса Шевченка, присвячена 25-річчю першого народного віча в місті. Йшлося про шлях, який пройшла наша держава за 23 роки Незалежності, про ситуацію, в якій ми опинилися сьогодні, про зміни, які на часі. Серед багатьох дискутантів слово мав і голова ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Степан Волковецький. Він згадував, як у парламенті утверджувалася перша Конституція, аналізував зміни до Основного Закону держави, які пропонуються сьогодні. В ухваленому підсумковому рішенні учасники конференції запропонували:

1. При внесенні змін до чинної Конституції України має бути виписано, що державною мовою в Україні є тільки українська мова і жодні інші з офіційним статусом.

2. У новій Конституції забезпечити участь і пріоритет українців як представників титульної нації в управлінні державою на всіх рівнях пропорційно до національного складу населення України.

3. Поновити графу «національність» у свідоцтві про народження, паспорті й свідоцтві про одруження.

4. Визначити положення про державну ідеологію на національній основі.

5. Визначити процедуру використання державних символів і передбачити чітке покарання за зневагу чи вандалізм до них.

6. Ухвалити пакет люстраційних законів, передбачивши у них й відсторонення від посад осіб, діяльність яких суперечить національним інтересам України.

7. Правлінню «Просвіти» провести цикл заходів з військово-патріотичного виховання молоді в районі, спрямованих на моральну й матеріальну підтримку українських Збройних сил, призовників в армію та їхніх родин.

А ще вирішили ці пропозиції надіслати депутатові Верховної Ради від Долинського виборчого округу Анатолію Дириву для оприлюднення у Верховній Раді під час обговорення і внесення змін до чинної Конституції України.

Теодор ДРОВНИЧ

ІСТОРІЯ І МИ

ПРОСВІТА В ДОБРОВЛЯНАХ

Заснована в 60-их роках XIX століття, ясною зорею з'явилася на небосхилі галицького терену «Просвіта», яскравим промінням освічувала уми галичан своєю роботою.

По всій Галичині, в тому числі й на Прикарпатті, з'явилось багато філій, осередків, читалень. Постала вона і в Добровлянах.

ЗОРЯ У ТЕМРЯВІ НЕВОЛІ

В архівних матеріалах добровлянська «Просвіта» згадується ще з 1904 р. З того року почалася робота в читальні «Просвіти». Тоді в ній налічувалося 30 осіб. Крім цього, в селі була позичкова каса і склеп. Люди вчилися, горнулися один до одного, роздумували і мріяли про майбутнє України.

Цей просвітницький рух у Добровлянах перервала Перша світова війна. Читальня згоріла під час бойових дій, а учасники були розкидані долею по світах. І лише через десять років, 1924-го, почалося відродження національно-просвітянських традицій. Жителі села насамперед об'єднались у позичкову касу (кредитову спілку) «Боротьба з лихвою», яка існувала і в 30-их роках.

Завдяки пошуковій роботі науковця, мешканця нашого села Богдана Василіва в Центральному державному історичному архіві у Львові вдалося знайти просвітянські документи 1928–1939 рр. Наприклад, документ від 2 жовтня 1933 р. засвідчує, що 15 свідомих громадян села Добровляни звернулися до Головного відділу товариства «Просвіта» у Львові з проханням заснувати відділ товариства під назвою «Читальня «Просвіти» імені Тараса Шевченка у Добрівлянах». Про це, і зокрема, діяльність тодішньої «Просвіти», описано в книжці «Добровляни крізь століття». Крім архівних даних, велику допомогу у відновленні історії «Просвіти» надали і жителі села, колишні просвітяни Ганна Юрків, Параска Василів, Параска Варварик, Ганна Башта, Анастасія Фіняк. Вони дотепер пам'ятають події тих часів і з вдячністю згадують Василя Яцишина, Івана Косаного, Гриня Петріва, родину Юрківих, Івана й Василя Василишиних, братів Данила і Якова Бедріїв, Якова Рисея, Василя і Семена Василівих, родину Коцанів, Кирила Перегінця і його доньку Уляну, Леня Косаного, брата й сестру Миколу і Параску Климишиних, Параску Василів (Шустик), Марту Суходольську, братів Кароовників та інших активних просвітян.

Просвітяни з вдячністю згадують греко-католицького священика Степана Кисілевського, який деякий час був головою осередку «Просвіти», справжнього патріота. Він організував свято «Свободи й «Просвіти» в Добровлянах, запрошував активістів «Просвіти» з Калуша для роботи в читальні. До речі, о. Кисілевський до кінця життя здійснював просвітницьку роботу, працюючи в різних селах Галицького та Надвірнянського районів. У далеких 1935–1939 роках громада, зорганізована «Просвітою», збудувала читальню, магазин, школу. В селі працювали гуртки: хоровий (керівник – Марта Суходольська), драматичний (керівник – Григорій Петрів). Просвітяни виступали в своєму і сусідніх селах, організовували «фестини». Так тривало до «золотого вересня» 1939 р., до приходу «визволителів». «Просвіта» була заборонена і її учасники потрапили під пильне око НКВД. Та все ж багато колишніх просвітян обрали шлях боротьби за визволення України і стали вояками ОУН–УПА.

КРІЗЬ ЗАБОРОЛО ЗАБОРОН

А коли прийшли «нові совіти», добровлянці, як і всі галичани, були позбавлені права ставити українські п'єси, читати книжки просвітянських авторів, як то Чайковського, Лепкого, співати їхні пісні. Заборонялось усе справді українське. Лише в 60-ті роки під час хрущовської «відлиги» аматори села знову взялися за улюблену справу. Керував драмгуртком Василь Миколайович Булавінець. Під його орудою в нашому й навколишніх селах були поставлені п'єси «Земля» та «В неділю рано зілля копала» О. Кобилянської, «Ой не ходи, Грицю…» М. Старицького, «Дай серцю волю, заведе в неволю» М. Кропивницького та інші. Активними учасниками драмгуртка були Іван Андрійович Павлишин, Василь Михайлович Серман, Микола Іванович Петрів, Марія Яківна Рисей, Прокіп Павлишин, Анна Гнатів, Микола Діжевський, Євдокія Дементіївна Голубовська та інші.

РОЗКРИЛЕНІ ВОЛЕЮ

З утворенням у районі Товариства української мови імені Тараса Шевченка (1989) в селі знову запрацювали гуртки, налагодилась просвітницька робота. Був організований фольклорно-етнографічний ансамбль (тепер відомий як «Добровляночка»), в який входили вчителі, культпрацівники й аматори сцени. Це – Маґда Яцишин, Софія Сондей, Марія Косана, Марія Легенька, Галина Білик, Марія Рисей, Ольга Рисей, Ольга Гнатів, Галина Довганич, Ярослава Василів, Ганна Павлишин, Оксана Василів, Марія Біланів, Марія Василів, Оксана Василів, Микола Василишин, Дарія Василишин, Василь Луцан та інші.

Першою ластівкою став вечір до дня народження Тараса Шевченка «Жіноча доля в творчості Шевченка» (березень 1989 р.). А потім були «Вечорниці», «Весільний обряд вінкоплетіння», «Святий вечір в Україні», «Василь і Маланка» та інші. За час зимового сезону виступали по 5–6 разів. Декілька разів ансамбль їхав виступати перед жителями навколишніх сіл Підмихайля, Бережниця, Завій. Вшанували ми і січових стрільців, в тому числі і наших односельчан-усусусів Михайла Олексина й Миколу Хомина, провівши вечір «А ми тую стрілецькую славу збережемо». На цьому вечорі були присутні керівники й активісти «Просвіти» з Калуша Галина Синюк, Василь Попович, Валентина Ганущак. Не міг пристосований клуб села Добровляни вмістити всіх охочих подивитися наші виступи. Після закриття старого клубу просвітяни перебазувались у приміщення школи: спочатку старе, а потім (із 1999 р.) – в нове.

З того часу «Просвіта» стала активним учасником громадського життя села. Вчителі-просвітяни допомагали активістам села у багаторічній «епопеї» боротьби за свою сільську раду, яка закінчилася перемогою громади.

Тепер вчителі-просвітяни вчать учнів шанувати нашу минувшину, пам'ятати своїх героїв. Учні побували в музеях Степана Бандери в Старому Угринові, Івана Франка в Підгірках і Нагуєвичах, на батьківщині Лесі Українки, проводять свята-реквіями до вшанування Дня голодомору. Вчителі-мовники Марія Петрів, Оксана Якимів, Ірина Хомин, Оксана Смолінська проводять свята на честь вшанування творчості українських письменників і поетів: Т. Шевченка, І. Франка, Лесі Українки, Марійки Підгірянки, Д. Павличка, В. Симоненка, Л. Костенко, в школі проводяться тижні української мови і літератури, свята мови й писемності, українські вечорниці. Учні 8–10 класів під керівництвом вчителя-мовника Оксани Якимів взяли участь у Всеукраїнському online-конкурсі «Знай Шевченка» і з понад 1100 команд України вибороли 22 місце (а в області – 2 місце).

Не стоять просвітяни осторонь і духовного життя села. Вчителі початкових класів Світлана Петрів, Надія Кубрак, Наталія Будзан, Олександра Модлінська постійно знайомлять учнів з нашими традиціями, обрядами. Ходять із учнями колядувати, на Великдень біля церкви виводять гаївки, проводили хресну дорогу, брали участь у відзначенні 1025-річчя Хрещення Русі.

Нещодавно фольклорний ансамбль «Добровляночка» відзначив своє 25-річчя, провівши вечір пам'яті Т. Шевченка (200 років народження). Виступає ансамбль, відзначаючи всі релігійні та державні свята. Вшановують і старожилів, і матерів, і захисників Вітчизни. Виступає ансамбль і на святі свого села, і на Дні району. Врахували роботу «Просвіти» і «Добровляночки» й під час визнання сільської громади Добровлян найкращою етнокультурною громадою району (2013). Тепер у склад «Добровляночки» входять Марія Іванівна Барнич, Галина Василівна Богусевич, Марія Василівна Василів, Ярослава Миколаївна Василів, Галина Василівна Кузь, Марія Іванівна Легенька, Ольга Петрівна Маланюк, Ольга Іванівна Матіїв, Ганна Ільківна Павлишин, Лідія Миколаївна Петрів, Світлана Ярославівна Петрів, Оксана Іванівна Політанська, Лідія Іванівна Худик, Ольга Прокопівна Чабанюк, Маґдалина Володимирівна Яцишин, Ганна Петрівна Яковина.

Про роботу нашого осередку «Просвіти» друкували статті в газетах «Галичина», «Галицька Просвіта», «Дзвони Підгір'я», «Калуське віче», «Вісті Калущини». Починаючи з 1989 р., фраґменти наших виступів транслювали по районному телебаченню.

Марія ВАСИЛІВ,
голова первинного осередку «Просвіта» з 1989 р.

ТАК ДУМАЮ

ІДІОТИЗМ ДЕРЖАВНИХ ЧЕЛЯДНИКІВ

Те, що біблійного Мойсея чи навіть нашого славнозвісного сучасника Лєха Валенсу Українській незалежній державі Бог не послав, і, як бачимо, поки що не поспішає посилати, знають усі, хто має очі, вуха і розум нормальної людини. Українське ура-патріотичне суспільство в молитвах публічно просить Всевишнього, щоб такі люди з'явились і заявили про себе мов євангельський Месія, об'єднали поганьблену лицемірними приятелями й ворогами-сусідами українську націю та звільнили лиця й душі українців із кайданів.

Але щойно з'явиться мудра, чесна і геройськи налаштована когорта, перш за все, молодих людей – чи націоналістів, чи не націоналістів, то відразу кидаються на них, мов оси, обливають брудом, топчуть, готові навіть виколювати очі й виривати язики. І все це йде від оскаженілого стада державних челядників. Вони присвоїли собі право на все, бо за їхніми спинами стоїть, мов скеля, «закон недоторканності». І все робиться з єдиною метою: щоб челядники – народні депутати, міністри, високі посадовці і їхні сторожові пси не були бунтівним народом відлучені від державного дармового корита й золотої бездонної скарбниці.

Жодні «національні ідеї», жодні духовно-культурні цінності, жодні історичні уроки не мають для цих двоногих істот жодної вартості. Це, звичайно, важко зрозуміти, чому так є? Але, на жаль, інакше не може бути. З дитинства ці незліченні істоти з людською подобою не мали доброго й мудрого ні сімейного, ні державного виховання з далеким прицілом виростити з малих балбесів майбутніх громадян рідної держави й світу. А в цьому все – всесвітню історію поступу і щастя для людей творять цивілізовані народи, а всі інші зникають безслідно.

З прикрістю, а то й болем, дивується свідоме патріотичне українство діаспори, що незалежна країна має дуже добру Конституцію, яку професійно відшліфували на папері депутати, але, крім збору всіляких податків з громадян і забезпечення матеріально тюрем, в соціально-правовому відношенні майже не діє. Замість задекларованої демократії в найширшому значенні цього слова самоутвердилися охлократія і плутократія – ці ганебні соціально-політичні складові дикого капіталізму, які дискредитують українське суспільство. Яким чином нікчеми, шахраї і злодії пробиваються у Верховну Раду, в міністерства, в управлінсько-адміністративні інституції та стратегічні господарські структури (де є великі дармові гроші)? Адже цей «бомонд», як ненажерлива гусінь, пожирає мільярди народних коштів, а ККД (коефіцієнту корисної дії) – нуль. З такими людьми держав не творять і не будують ніде в світі.

Найтрагічніший критичний час для нашої держави, треба вірити, минув. На злодійську і безчесну Москву-Росію не треба без кінця уповати, вона зачумлена невиліковно й свідомо копає російському народові могилу. Нехай їй станеться все те прекрасне, що вона бажає Україні.

Тепер вже за порогом відкрилося XXI століття, для нашої України пішов новий історичний відлік часу: є мудрий і мужній Президент Петро Порошенко, який, я вірю, не захоче бути недоторканним і буде вимагати від усіх громадян і тих же державних челядників стовідсоткового віддзеркалення, в першу чергу, своїх дій та моральних проявів, без чого нам цивілізованої держави не збудувати. Чесні українці, як буде треба, завжди підставлять своє плече.

Роман ФЛИС, *член НСЖУ*

ЗАХИСТ КРАЮ – НАША ПРОСВІТЯНСЬКА СПРАВА

Івано-Франківська «Просвіта» стала ініціатором створення ГО «Народне ополчення Прикарпаття». На останньому засіданні Ради ІФ ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка було обговорено участь просвітянських структур у формуванні цієї громадської організації та схвалено досвід роботи у цій надзвичайно важливій народній справі Косівського РО «Просвіти». Разом з тим, висловлювались пропозиції опублікувати Статут ГО «Народне ополчення Прикарпаття» для того, щоб він став доступним громадськості. Що ми і робимо у сьогоднішньому числі «ГП».

ДОКУМЕНТ

СТАТУТ
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «НАРОДНЕ ОПОЛЧЕННЯ ПРИКАРПАТТЯ»

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1.Громадська організація «Народне ополчення Прикарпаття» (далі – Організація) є неприбутковою громадською організацією військово-патріотичного спрямування, яка об'єднує на добровільних засадах громадян України, громадські організації правоохоронного і оборонного спрямування, з якими укладена угода про співпрацю та/або взаємодопомогу і створена для сприяння Збройним силам України, Національній гвардії України, органам МВС України, Державній прикордонній службі України, іншим правоохоронним органам, органам місцевого самоврядування та органам державної виконавчої влади у виконанні завдань оборони держави, забезпеченні громадського порядку, охороні державного кордону у мирний, загрозливий і воєнний періоди.

1.2. Організація здійснює свою діяльність під керівництвом Ради оборони Івано-Франківської області.

1.3. Повне найменування Організації: українською мовою: Громадська організація «Народне ополчення Прикарпаття».

1.4.Скорочене найменування Організації: українською мовою: ГО «Народне ополчення Прикарпаття».

1.5.Правовою основою діяльності Організації є Конституція України, закони України: «Про оборону України», «Про правовий режим воєнного стану», «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону», «Про громадські об'єднання», інші нормативно-правові акти України та цей Статут.

1.6.Організація свою роботу здійснює на принципах:

патріотизму;
добровільності;
територіальності;
рівності перед законом;
підпорядкування нижчої ланки вищій;
прозорості, відкритості та публічності;
відсутності майнового інтересу своїх членів.

1.7. Організація не є юридичною особою і леґалізується шляхом письмового повідомлення про її заснування до леґалізуючого органу.

1.8. Організація має власний бланк для листування та печатку з власним найменуванням.

2. МЕТА, ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ТА НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ, ПРАВА ОРГАНІЗАЦІЇ

2.1. Метою діяльності Організації є об'єднати громадян України, для сприяння зміцненню національної безпеки та захисту національних інтересів України, побудови суверенної і незалежної, демократичної, соціальної, правової держави українського народу.

2.2. Основними завданням Організації у загрозливий і воєнний періоди є:

2.2.1. У сфері оборони держави:

участь разом з військовими частинами Збройних сил України, інших військових формувань та правоохоронними органами у проведенні заходів територіальної оборони області, а саме:

виявлення та участь у знешкодженні диверсійно-розвідувальних та пропаґандистських груп аґресора;

охорона важливих об'єктів національної економіки України, які забезпечують життєдіяльність населення;

контроль за дією комендантської години (заборони перебування у певний період доби на вулицях та в інших громадських місцях без спеціально виданих перепусток і посвідчень), а також у підтриманні спеціального режиму світломаскування;

участь у забезпеченні особливого режиму в'їзду і виїзду, обмеження свободи пересування громадян, іноземців та осіб без громадянства, а також руху транспортних засобів;

участь у здійсненні перевірки документів громадян, а в разі потреби проведенні огляду речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян, за винятком обмежень, встановлених Конституцією України.

2.2.2. У сфері охорони громадського порядку:

надання допомоги органам внутрішніх справ у забезпеченні громадського порядку і громадської безпеки, запобіганні кримінальним та адміністративним правопорушенням;

інформування органів та підрозділів внутрішніх справ про вчинені або ті, що готуються, кримінальні правопорушення, місця зосередження злочинних угруповань;

сприяння органам внутрішніх справ у виявленні кримінальних правопорушень, розшуку осіб, які їх вчинили, захисті інтересів держави, підприємств, установ, організацій, громадян від злочинних посягань;

участь у ґарантуванні безпеки дорожнього руху та боротьбі з дитячою бездоглядністю і правопорушеннями неповнолітніх.

2.2.3. У сфері охорони державного кордону:

надання допомоги підрозділам Державної прикордонної служби у виявленні та затриманні осіб, які порушили або намагаються порушити державний кордон чи вчиняють інші протиправні дії на державному кордоні;

сприяння військовослужбовцям Державної прикордонної служби в охороні державного кордону, а також здійснення контролю за дотриманням режиму державного кордону, прикордонного режиму;

надання допомоги підрозділам Державної прикордонної служби у виявленні умов та причин, які можуть призвести до злочинної діяльності на державному кордоні, і вжиття заходів для їх усунення;

участь у спостереженні за місцями роботи і відпочинку поблизу державного кордону та за прикордонними інженерними спорудами;

участь у заходах Державної прикордонної служби з профілактики порушень або спроб порушення державного кордону і режиму в пунктах пропуску через державний кордон, незаконного переміщення через державний кордон вантажів, предметів, матеріалів та іншого майна.

2.2.4. У разі виникнення надзвичайних ситуацій:

надання невідкладної допомоги особам, які потерпіли від нещасних випадків чи правопорушень;

участь у рятуванні людей і майна, підтриманні громадського порядку.

2. 3. Напрями діяльності Організації:

залучення до активної участі в Організації громадян України для реалізації мети Організації;

підготовка (перепідготовка, підвищення кваліфікації) членів Організації з військово-технічних спеціальностей;

сприяння духовному, національному, військово-патріотичному та культурному вихованню української молоді та військовослужбовців;

сприяння впровадженню українських національних, військових традицій, популяризації української воєнної історії, культури та впровадженню державної мови в державі і Збройних силах України;

участь у роботі консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів, що утворюються органами державної влади, органами місцевого самоврядування для проведення консультацій з громадськими об'єднаннями та підготовки рекомендацій з питань, що стосуються сфери діяльності Організації;

організація і проведення без отримання прибутку, виступів, конференцій, семінарів, нарад, та інших заходів з громадянами України та військовослужбовцями зокрема, що сприятимуть реалізації мети Організації;

налагодження контактів, обмін інформацією, надання підтримки і координація дій членів Організації та сприяння в реалізації їхніх спільних інтересів;

поширення інформації про свою діяльність, пропаґування мети Організації.

2.4. Права Організації

Для досягнення своєї мети та виконання завдань Організація має право:

формувати керівні органи Організації в залежності від стану у державі та області, зокрема;

укладати угоди на добровільних засадах з громадськими організаціями правоохоронного і оборонного спрямування про співробітництво та/або взаємодопомогу;

вносити пропозиції, що стосуються виконання завдань Організації, до Ради оборони Івано-Франківської області, органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій;

одержувати від органів державної влади й управління та органів місцевого самоврядування інформацію, необхідну для реалізації своїх цілей і завдань з дотриманням вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації;

координувати діяльність з спорідненими громадськими організаціями «Народне ополчення» в районах, містах інших населених пунктах України;

організовувати навчально-тренувальні заходи для членів Організації, інших осіб;

розробляти і затверджувати спільно з працівниками військових комісаріатів та місцевими органами влади заходи для забезпечення національної безпеки, суверенітету й територіальної цілісності України;

визначати спільно з працівниками військових комісаріатів, правоохоронних органів перелік навчальних програм, за якими члени Організації мають проходити підготовку (перепідготовку, підвищення кваліфікації) з військово-технічних спеціальностей;

установлювати порядок добору і прийняття громадян до Організації.

установлювати порядок ведення і форми особової картки члена Організації;

установлювати порядок видачі документів, їхню форму, що посвідчують статус та особу члена Організації;

вести облік членів Організації.

Перелік прав не є вичерпним, члени Організації можуть мати й інші права, передбачені чинним законодавством України, а також рішеннями Загальних зборів, інших керівних органів Організації.

2.5. Місцезнаходження Організації: м. Івано-Франківськ, вул. Грушевського, 21.

Організація може мати адресу для листування, що не збігається з реєстраційною.

3. ПОРЯДОК НАБУТТЯ І ПРИПИНЕННЯ ЧЛЕНСТВА В ОРГАНІЗАЦІЇ

3.1. Членство в Організації є добровільним. Воно є індивідуальним. Членами Організації можуть бути громадяни України, які досягли 18-річного віку та виявили бажання брати участь у виконанні завдань оборони держави, зміцненні правопорядку, охороні державного кордону та здатні за своїми діловими, моральними якостями і станом здоров'я виконувати на добровільних засадах статутні завдання Організації.

Укомплектування структурних підрозділів організації здійснюється за рахунок:

військовозобов'язаних, які не приписані до призовних дільниць на території Івано-Франківської області;

тимчасово непридатних до військової служби;

осіб не придатних до військової служби в мирний час;

осіб обмежено придатних у воєнний час;

осіб не придатних до військової служби за віком та станом здоров'я.

3.2. Прийом у члени Організації і виключення з членів Організації у загрозливий і воєнний періоди здійснюється безпосереднім керівником, посада якого передбачена у структурі керівного складу Організації, що затверджується командиром Організації.

3.3. Прийом у члени Організації у мирний час здійснюється виконавчим комітетом Організації простою більшістю голосів за письмовою заявою кандидата протягом 5 робочих днів з моменту подання заяви. Відмова у прийнятті особи членом (учасником) Організації повинна бути мотивованою.

3.4. Припинення членства в Організації у мирний час відбувається на підставі:

письмової заяви члена Організації до виконавчого комітету про припинення свого перебування серед членів Організації, що затверджується ухвалою виконавчого комітету Організації;

у разі смерті особи.

Виконавчий комітет ухвалює рішення про припинення перебування особи серед членів Організації у випадку:

неодноразового порушення вимог Статуту;

вчинення дій або бездіяльності, несумісних із метою Організації;

вчинення дій або бездіяльності, що завдають немайнову шкоду Організації;

неучасті в діяльності Організації протягом 12 попередніх місяців.

Скарги на рішення, дії або бездіяльність керівних органів, пов'язаних із набуттям та припиненням членства, правами та обов'язками членів, розглядаються черговими загальними Зборами. Якщо чергові загальні Збори уповноважить інший постійний або тимчасовий орган, скарги розглядаються протягом двох місяців після того, як особа дізналася або мала дізнатися про вказані рішення, дії або бездіяльність.

3.5. Виконавчий комітет Організації має право встановлювати відзнаки, інші засоби громадського заохочення для членів Організації та інших осіб, які сприяли виконанню статутних завдань Організації.

3.6. Командир Організації має право присвоювати військові (спеціальні) звання, інші засоби заохочення для членів Організації та інших осіб, які сприяли виконанню статутних завдань Організації.

4. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ЧЛЕНІВ ОРГАНІЗАЦІЇ

4.1. Права та обов'язки членів Організації реалізуються в порядку, визначеному цим Статутом.

4.2. Члени Організації мають право:

набувати прав членів громадського формування, передбачених Типовим статутом громадського формування з охорони громадського порядку, затвердженим рішенням обласної Івано-Франківської обласної ради від 25 січня 2014 року № 1173-26/2014;

брати участь у загальних Зборах, статутній діяльності та заходах Організації;

обирати і бути обраними до керівних органів Організації;

підтримувати зв'язки з відповідними громадськими організаціями інших країн з метою обміну досвідом роботи.

проходити підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації з військово-технічних спеціальностей.

звертатись до Організації за допомогою щодо захисту своїх інтересів;

вносити пропозиції, заяви та скарги на розгляд керівних органів;

отримувати інформацію та пояснення стосовно діяльності Організації,

припиняти членство в Організації.

4.3. Організація провадить свою діяльність у взаємодії та під контролем військових частин Збройних сил України,

інших військових формувань, органів внутрішніх справ, підрозділів Державної прикордонної служби шляхом:

1) спільного з військовими частинами та іншими формуваннями виконання заходів з територіальної оборони та підтримання правового режиму воєнного стану на території області;

2) спільного з працівниками органів внутрішніх справ, прикордонниками патрулювання і виставлення постів на вулицях, майданах, залізничних вокзалах, в аеропортах, морських і річкових портах, у місцях компактного проживання громадян, розташування підприємств, установ, організацій, навчальних закладів, а також у місцях можливої появи порушників державного кордону в межах району, що контролюється Державною прикордонною службою, прикордонної смуги; участі в забезпеченні охорони громадського порядку під час проведення масових заходів, погоджених у випадках, передбачених законом, з виконавчими органами місцевих рад;

3) проведення, разом із прикордонниками огляду на маршрутах можливого руху порушників державного кордону, місць їхнього укриття, транспортних засобів, суміжної з державним кордоном місцевості з метою встановлення причин та умов перебування невідомих осіб;

4) участь у здійсненні заходів правоохоронних органів, спрямованих на боротьбу з окремими видами правопорушень.

4.5. Член Організації зобов'язаний:

виконувати вимоги Статуту і рішення керівних органів, пов'язані з виконанням статутних завдань Організації;

пропагувати ідеї, мету, статутні завдання і діяльність Організації;

виконувати вимоги керівних органів Організації,

не допускати дій, що перешкоджають реалізації діяльності Організації;

дбати про зміцнення авторитету Організації.

5. КЕРІВНІ ОРГАНИ ОРГАНІЗАЦІЇ

5.1. Керівними органами Організації є:

Загальні збори;

Рада;

Командир Організації (дивізії) (у загрозливий і воєнний періоди);

Виконавчий комітет Організації (у мирний період);

Керівник виконавчого комітету (у мирний період).

5.2 Загальні збори є найвищим керівним органом Організації і скликаються Радою Організації не менше одного разу на два роки. Делеґатів Загальних зборів обирають відповідно до визначеної цією Радою норми представництва. Позачергові Загальні збори скликає Рада Організації з власної ініціативи або на вимогу не менше третини членів Ради Організації. Делеґатами позачергових Загальних зборів є делеґати попередніх Загальних зборів.

Рішення Загальних зборів чи позачергових Загальних зборів ухвалюються простою більшістю голосів у присутності не менше половини обраних делеґатів із правом ухвального голосу. Форма голосування визначається делеґатами Загальних зборів.

5.3 Рада є найвищим органом Організації у період між Загальними зборами Організації (далі – Рада).

Рада у мирний період:

виконує свої повноваження через відділи, перелік яких затверджується Радою;

затверджує персональний склад і чисельність членів Виконавчого комітету Організації;

у загрозливий і воєнний періоди набуває статусу військової ради, яка у співпраці з командиром Організації визначає заходи з реалізації статутних завдань.

Місце, дата і час проведення наступних зборів Ради визначаються Радою, про що оголошується на зборах Ради, чи затверджується ухвалою Виконавчого комітету Організації.

Збори Ради є чинними, коли на них присутня фактична більшість членів Ради.

Рішення Ради ухвалюються на зборах Ради простою більшістю голосів, за винятком питань про ліквідацію, реорганізацію, внесення змін і доповнень до Статуту, де за таке рішення повинні проголосувати 2/3 присутніх членів Ради.

Головує на зборах Ради член виконавчого комітету Організації почергово за алфавітним принципом.

Виключення громадянина з членів Ради у разі невиконання ним обов'язків, передбачених статутом Організації, приймається Радою, у тому числі за поданням Виконавчого комітету Організації, та за його відсутності без поважних причин у двох засіданнях Ради.

Зміни чисельності та персонального складу Ради затверджуються Загальними зборами Організації за поданням Виконавчого комітету Організації.

До Ради входять:

керівники районних, міських міст обласного значення споріднених громадських організацій «Народне ополчення» (за їхньої згодою);

керівники громадських організацій «Народне ополчення» підприємств, установ, організацій різних форм власності, профспілкових організацій обласного рівня, які подали заяви про вступ до Організації (за їхньою згодою);

члени виконавчого комітету Організації;

керівники громадських організацій правоохоронного і оборонного спрямування, з якими укладена угода про співробітництво;

керівники загонів та куренів у загрозливий і воєнний періоди;

голова Наглядової ради.

Члени Ради у мирний період самостійно визначають відділ Організації, у якому будуть виконувати свої обов'язки.

5.4. Командир Організації

Командир Організації є керівником Організації у загрозливий і воєнний періоди, який призначається і звільняється з посади засновниками Організації (не менше половини їх голосів) за погодженням з керівниками Івано-Франківської обласної ради, Івано-Франківської обласної державної адміністрації, військовим комісаром Івано-Франківського обласного військового комісаріату.

5.5 Виконавчий комітет Організації

Виконавчий комітет Організації є одним із керівних органів Організації, створений для оперативного управління Організацією.

Структура, персональний склад і чисельність членів Виконавчого комітету затверджує Рада в залежності від політичної ситуації в Україні, що умовно поділяється на:

мирний період;

загрозливий період;

воєнний період.

У мирний період функціонує Виконавчий комітет.

У загрозливий і воєнний періоди Виконавчий комітет набуває статусу штабу Організації з планування та підготовки виконання визначених для Організації завдань у сфері оборони держави, охорони громадського порядку області, охорони державного кордону до складу якого входять:

начальник штабу та його заступники;

оперативно-чергова служба;

структурні підрозділи з планування, організації взаємодії та забезпечення виконання визначених завдань.

Виключення громадянина з членів Виконавчого комітету ухвалюється Радою у разі невиконання ним своїх обов'язків у відповідному відділі.

Укомплектування і виключення осіб з членів штабу Організації здійснює одноосібно командир Організації.

5.6 Керівник Виконавчого комітету Організації

Керівника Виконавчого комітету Організації обирають між собою члени виконавчого комітету Організації шляхом голосування простою більшістю голосів.

5.7. Для здійснення незалежного контролю за діяльністю Організації та її керівного складу в структурі Організації утворюється Наглядова рада, до складу якої входять засновники Організації та керівники загонів (полків) споріднених організацій у містах Івано-Франківськ, Калуш, Коломия, Надвірна.

6. ПОВНОВАЖЕННЯ КЕРІВНИХ ОРГАНІВ

6.1 Повноваження Загальних зборів Організації:

визначають основні напрямки діяльності Організації;

приймають Статут Організації, вносять зміни й доповнення до нього;

обирають керівні органи Організації строком на 2 роки, крім командира Організації і керівника Виконавчого комітету;

заслуховують річний звіт про роботу Виконавчого комітету Організації;

розглядають інші важливі питання, пов'язані з діяльністю Організації.

6.2 Повноваження Ради:

обирає членів Виконавчого комітету Організації;

призначає і звільняє з посади відповідального секретаря Організації;

визначає перелік відділів Організації, затверджує і звільняє з посад керівників відділів Організації, заслуховує звіти про їх роботу;

формує і затверджує плани дій Організації на визначений Радою період;

створює науково-методичні ради, комісії, центри, що сприяють діяльності Організації і керує їхньою роботою;

щорічно звітує перед загальними зборами Організації про проведену роботу.

6.3 Повноваження командира Організації

Командир Організації затверджує структуру і штатний розпис керівного складу Організації у загрозливий і воєнний періоди.

Повноваження командира Організації можуть визначатися Радою Організації в окремому розпорядчому документі.

6.4 Повноваження Виконавчого комітету Організації:

управляє Організацією у період між засіданнями Ради;

затверджує поточні плани дій Організації;

організовує виконання рішень Ради;

подає Раді для затвердження пропозиції щодо чисельності й персонального складу Ради;

за термінової потреби скликає засідання Ради;

визначає керівника Виконавчого комітету з числа членів Виконавчого комітету шляхом таємного голосування простою більшістю голосів;

затверджує положення та інструкції з окремих питань діяльності Організації, надає організаційно-методичну допомогу осередкам та іншим громадським об'єднанням «Народне ополчення» у мирний період;

ухвалює рішення щодо прийняття у члени Організації та припинення перебування в Організації, крім членів виконавчого комітету і відповідального секретаря Організації.

6.5. Повноваження керівника Виконавчого комітету

Керівник Виконавчого комітету має право:

видавати накази з організаційних питань;

представляти Організацію у стосунках із різними органами та організаціями в Україні та за кордоном;

укладати на добровільних засадах угоди з іншими громадськими організаціями про співробітництво та/або взаємодопомогу;

забезпечувати виконання рішень і доручень керівних органів управління Організації;

звітувати керівним органам управління про поточну діяльність Організації;

ухвалювати рішення щодо організаційних питань діяльності Організації та здійснювати інші адміністративні функції, спрямовані на реалізацію статутних завдань Організації;

головувати на засіданнях Виконавчого комітету;

організовувати роботу Виконавчого комітету;

затверджувати зразки: бланків, інших реквізитів, а також символіку Організації;

розглядати звернення, заяви та скарги членів Організації;

здійснювати інші дії, що не суперечать чинному законодавству.

7. ПЕРІОДИЧНІСТЬ ЗАСІДАННЯ КЕРІВНИХ ОРГАНІВ

Загальні збори проводяться за потребою не менше одного разу на 2 роки;

Командир Організації проводить засідання за потребою.

Рада проводить свої засідання за потребою не менше двох разів на рік.

Виконавчий комітет проводить засідання за потребою не менше одного разу у квартал.

8. ПРОЦЕДУРА ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ КЕРІВНИМИ ОРГАНАМИ

Рішення Загальних зборів ухвалюються шляхом голосування не менше половини складу членів (учасників) Загальних зборів, що оформляється протоколом у розділі «Вирішили» за підписом головуючого і секретаря зборів. Рішення Загальних зборів підлягає оприлюдненню в Інтернеті на сайті Організації.

Рішення командира ухвалюється за окремим порядком, що ним встановлюється.

Рішення Ради приймається шляхом голосування не менше половини складу членів (учасників) Ради і оформляється розпорядчим документом Ради, що оформляється на бланку Ради «Розпорядження» за підписом ведучого на зборах Ради члена Виконавчого комітету. Рішення Ради підлягає оприлюдненню в Інтернеті на сайті Організації.

Рішення Виконавчого комітету ухвалюється шляхом голосування не менше половини складу членів Виконавчого комітету і оформляється розпорядчим документом Виконавчого комітету «Ухвала» на бланку Організації з позначкою «Виконавчий комітет» за підписом керівника Виконавчого комітету.

Рішення керівника Виконавчого комітету з організаційних питань оформляється розпорядчим документом Виконавчого комітету «Наказ» на бланку Організації з позначкою «Керівник Виконавчого комітету» за підписом керівника Виконавчого комітету.

9. ПОРЯДОК ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО СТАТУТУ

9.1. Зміни та доповнення до Статуту вносяться рішенням Загальних зборів учасників у порядку, визначеному цим Статутом, якщо за це проголосувало 3/4 членів, які беруть участь у голосуванні.

10. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

10.1. Матеріально-технічне забезпечення Організації здійснюється шляхом передачі матеріально-технічних засобів місцевими органами державної влади, органами місцевого самоврядування, іншими установами, організаціями; підприємствами, підприємцями та громадянами на безоплатній основі;

11. ПОРЯДОК ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ

11.1. Припинення діяльності Організації здійснюється:

за рішенням Загальних зборів, шляхом саморозпуску або реорганізації, шляхом приєднання до іншої громадської організації такого самого статусу;

за рішенням суду про заборону (примусовий розпуск) Організації.

11.2. Якщо рішення про припинення діяльності ухвалене в судовому порядку, всі питання, пов'язані з припиненням її діяльності, вирішуються в межах чинного законодавства, відповідно до рішення суду.

11.3. Реорганізація здійснюється згідно з рішенням Загальних зборів учасників при наявності не менше 3/4 голосів присутніх. При цьому вся сукупність прав та обов'язків, що належали Організації, переходять до її правонаступників.

УХВАЛЕНО
установчими зборами засновників
15 квітня 2014 року

Група шістдесятників, колишніх політв'язнів совєцьких таборів і, зокрема, табору «Перм-36» написали лист губернаторові Пермського краю Віктору Басаргіну та міністрові культури Російської Федерації Владимиру Мединському, в якому закликають зупинити руйнування і врятувати Музей історії політичних репресій і тоталітаризму «Перм-36», більш відомий як «Установа ВС-389/36» у селищі Кучино Чусовського району Пермської області (тепер – край). Серед підписантів – колишні політв'язні Василь Овсієнко, Євген Сверстюк, Святослав Караванський, Богдан Горинь... Загалом більше вісімдесяти відомих осіб з України, США, Литви, Естонії, Росії, Франції, Білорусі, Польщі, Канади й інших країн.

МУЗЕЙ «ПЕРМ-36» – СОВІСТЬ РОСІЇ
чи ВІДРОДЖЕННЯ СТАЛІНІЗМУ

Суть у тому, що колишні наглядачі політичних таборів 70–80-их років звернулися до губернатора Пермського краю і президента Росії із закликом припинити державне фінансування музею «Перм-36» і перекрити підтримку його з-за кордону, оскільки музей нібито «активно веде пропаґандистську діяльність, що носить антирадянський і антипатріотичний характер».

Колишні наглядачі й каґебісти та їхні молоді послідовники з «Клубу Молотова», йдеться у листі, активізувалися з початком війни Росії проти України. Вони відчули, що батьківщина-мати знову закликає їх на ідеологічний фронт, щоб здійснити реванш, відновити СССР. Під їхнім найближчим прицілом опинився музей «Перм-36» і його «живі експонати» – ті, хто руйнував Імперію зла. Насамперед колишні політв'язні-українці. Це й зрозуміло: приблизно половину континґенту радянських політичних таборів становили українці. Наприклад, на дільниці особливого (камерного) режиму в Кучино українців було 37 із 56. Це означає, що український рух за незалежність становив і становить для імперії головну небезпеку.

І пермські противники музею лютують, як перед погибеллю, знищують сліди своїх насильницьких експериментів над людьми.

З весни цього року музей «Перм-36» уже не працює. Відвідувачів не приймає. Звільнений з посади і зліг з інфарктом один із засновників і багаторічний директор музею Віктор Олександрович Шмиров. Звільнена і найближча його помічниця Тетяна Георгіївна Курсина. Гроші на утримання музею не виділяються, співробітники розпущені без оплати. Відключені електрика і вода. Почався демонтаж деяких конструкцій: робітники розпиляли ворота шлюзу, через який у колишній табір заїжджали автомашини, «воронки» ввозили ув'язнених. Фестиваль «Пилорама» цього року, як і минулого, не відбудеться. І взагалі музей стоїть перед загрозою якщо не закриття, то, як мінімум, – перед загрозою такого перегляду експозицій, після якого для історичної правди там не залишиться місця. Перемагає «правда» колишніх наглядачів і каґебістів. Скоро ми, колишні правозахисники, в'язні сумління, не тільки на сайті «Суть времени. Пермский край», а й на стендах музею будемо затавровані як фашисти, нацисти, есесівці, поліцаї, власовці, шпигуни, зрадники батьківщини, затяті націоналісти, сіоністи, антисеміти і взагалі бандерівці. Ця каґебістами створена страшилка – найулюбленіша і живуча.

Ярлики навішуються абсолютно довільно і безвідповідально. Всім прибалтійцям, всім кавказцям... Ніби всі вони намагалися роздерти єдину й неподільну Росію на шматки. Невтямки, що ніхто з цих «ворогів» не ходив зі зброєю в руках на завоювання Москви чи Пермі, що вони захищалися від німецьких і радянських окупантів на своїй землі. Що «суверенітет» «радянських республік» не дозволяв навіть своїх «злочинців» утримувати на своїх територіях – їх вивозили до Росії. Ось чому і ми, дисиденти й правозахисники різних національностей – українці, росіяни, євреї, вірмени, литовці, естонці, латиші, молдавани – в 60–80-их роках опинилися в Мордовії та в Пермській області.

Новоявлені реформатори музею переконують, що недобре Російській державі утримувати музей для «відмивання бандерівців та інших фашистів». Зауважимо, що бандерівці – воїни Української Повстанської Армії – з 1942 року якраз і воювали проти німецьких окупантів...

Звичайно, можна перепрофілювати музей або зовсім його знищити. Але вже не можна стерти його з пам'яті суспільства.

МУЗЕЙ «ПЕРМ-36» – ОСТАННІЙ ОСТРІВЕЦЬ СОВІСТІ В РОСІЇ

Одна справа створити музей на славу своєї батьківщини – зовсім інше явити співвітчизникам і всьому світові ганьбу й скорботу своєї батьківщини – щоб очистити її від комуністичної скверни. Музей створювали, починаючи з 1993 року, члени пермського товариства «Меморіал» – справжні Громадяни Росії, чесні та сміливі люди Пермського краю – вчені, викладачі, журналісти, студенти. Вони взяли під свою опіку останній вцілілий об'єкт радянської пенітенціарної системи та своєю подвижницькою працею намагалися зберегти цю сторінку історії для нинішнього і майбутніх поколінь, щоб нічого подібного в Росії більше не повторилося. Але в путінській Росії панують люди, які вічно повторюються...

Музей «Перм-36» – об'єкт всесвітньо-історичного значення. Тут велися дискусії науковців і правозахисників, меморіальців і політичних в'язнів з усього колишнього СССР і зарубіжжя. З 2005 року тут проводився Міжнародний громадянський форум «Пилорама», в якому брали участь відомі барди. У наметовому містечку над річкою Чусовою, в полях біля села Кучино збиралося до десяти тисяч людей! Це були великі події для всього Пермського краю. Не може бути, щоб у свідомості людей, які хоч би раз побували на території Музею політичних репресій і тоталітаризму, нічого не залишилося в душі...

А поки що – реванш? Правдива історія – у минулому, про яке в умовах відродження в Росії тоталітарного режиму небезпечно буде згадувати і розповідати? Тому що Кремль – проти «переписування історії».

Колишні в'язні Пермських таборів ВС-389-35, 36 і 37, Мордовських таборів ЖХ-385-3, 17 і 19, Владимирської і Чистопольської тюрем, родичі в'язнів, дослідники, журналісти, правозахисники, нагадують про історичну пам'ять, яка свідчить і завжди буде свідчити про злодіяння XX століття, під вагою яких упала Імперія зла.

«Ми маємо моральне право вимагати від влади Росії і Пермського краю припинити руйнацію музею «Перм-36», зберегти всі його неоціненні експонати, стенди, приміщення й архіви, відновити доступ до них екскурсантів, відновити фінансування роботи музею, повернути звільнених працівників. Або ж вас чекає слава Герострата. Ми зробимо цей факт руйнування пам'ятки історії набутком гласності для всього світу. Ми повідомимо про це в ЮНЕСКО, – йдеться у листі. – Нинішня активність колишніх служителів злочинного режиму – це агонія. Майбутнє завжди за хранителями правди і пам'яті».

ПАМ'ЯТЬ

Нас в тюрми гнали
Сибір гатили...
В північній сирій
і холодній імлі!
В кайдани кували
І просто стріляли,
І просто вбивали.
Живих мурували
у рідній землі.

Петро ШЕВЧУК, «Пам'ять»

Минулого тижня Меморіальний комплекс «Дем'янів Лаз» відвідали члени Соловецького братства України на чолі з колишнім дисидентом, головою Київського міського Товариства політв'язнів і репресованих, автором книжки спогадів і документів «Дякую тюрмі» Григорієм Куценком та Богданом Теленьком – громадським діячем, публіцистом і письменником, з-під пера якого вийшла, зокрема, гостросюжетна повість «Соловецький лабіринт. Записки упередженого паломника». В складі делеґації були також: голова Спілки офіцерів України, полковник запасу Євген Лупаков, прапорщик Національного музею літератури України Оксана Деркач, голова Всеукраїнського товариства «Молода Просвіта» Віталій Мороз та інші.

СОЛОВЕЦЬКЕ БРАТСТВО В ДЕМ'ЯНОВОМУ ЛАЗІ

Щороку, починаючи з середини 90-их років минулого століття, на початку серпня, в час початку Великого терору 1937–1938 років, вони здійснювали паломництво до Карелії (Росія): на Соловки і в урочище Сандармох (кар. Ведмежий Кут) неподалік від м. Медвежогорська, де в 1937–1938 рр. сталінські кати-чекісти, керуючись вказівками свого ідола Володимира Ульянова-Леніна «...бути зразково нещадними... розстрілювати нікого не питаючи і не допускаючи ідіотської тяганини...», вбили понад десять тисяч в'язнів Соловецького табору особливого призначення (рос. СЛОН), виконуючи оперативний наказ наркома внутрішніх справ Ніколая Єжова № 00445. Для прискорення процесу створювались «Трійки», що поєднували в собі слідство, звинувачення, суд і виконання вироків. Один із колишніх політв'язнів Василь Іванович Штундер з села Драгомирчани Тисменицького району розповідав, як три енкаведисти «кидали на пальцях», хто з них буде «прокурор», хто – «суддя», а хто – «адвокат».

Як відомо, репресії тоді охопили всі реґіони комуністичної імперії, коли за 15 місяців за «розстрільними статтями» кримінальних кодексів було заарештовано понад 1,7 мільйона осіб, які разом із депортованими й засудженими, так званими «соціально шкідливими елементами», перевищили у понад два мільйони осіб. За різними джерелами всього в СССР в ті два криваві роки було розстріляно 681 692 особи. Через Соловецький архіпелаг, починаючи з весни 1923 року, пройшло понад 600 тисяч в'язнів. Серед розстріляних в Сандормосі, за даними дослідника репресій в Карелії Юрія Олексійовича Дмитрієва, є і прізвища 677 українців, вихідців з Галичини й Волині. У цьому списку є письменники: Мирослав Ірчан, Михайло Козоріз, Василь Атаманюк-Яблуненко; режисер Лесь Курбас; професори: Михайло Баран, Тарас Винницький, Михайло Лозинський, Василь Гоца; академіки: Матвій Яворський і Степан Рудницький, який був вчителем Григорія Голинського, сотника УГА, члена УВО і ОУН, знищеного у 1941 році в Дем'яновому лазі; міністр освіти уряду УНР Антон Крушельницький та його сини Богдан і Остап та ще багато офіцерів УГА, службовців, науковців і політиків.

Очевидно, що цей список далеко не повний і потребує дальших пошуків. Серед них я побачив прізвище – Василь Сирко з Галичини. Можливо, що це мій земляк з с. Кінашів Галицького району Василь Сірко, вояк УГА, а пізніше ЧУГА (Червона Українська Галицька Армія), один із засновників компартії Східної Галичини, який був знищений в 1937 році за незгоду з політикою сталінських емісарів в Україні – Косіора й Постишева. Той же Ю. Дмитрієв у співавторстві з Іваном Чухіним видав величезну книжку «Поминальные списки Карелии. 1937–1938», де зафіксовано 12 453 імені. Загалом, за даними Дмитрієва, в 150 ямах Сандармоху покоїться 6067 осіб, в тому числі 1111 в'язнів СЛОНа, розстріляних 27 жовтня, 1–4 листопада капітаном Михаїлом Матвеєвим, який стріляв поставленим на коліна в'язням з револьвера прямо в потилицю. За цей «подвиг» його нагородили орденом Червоної зірки й відправили до санаторію на відпочинок. Ім'я цього ката НКВД випадково було виявлено у 1996 році у кримінальній справі 1938 року про перевищення ним службових повноважень при розстрілі під Медвежогорськом.

Його звинувачували в тому, що він добивав недостріляних людей «металлической колотушкой». З цієї справи стало відомо, що в'язнів зі станції Кемь партіями по 300 осіб возили до СІЗО Бєлтбалтлаґу на північному березі Онезького озера. Розрив між розстрілами після 27 жовтня стався через те, що була спроба втечі групи ув'язнених. Тоді Матвеєв «удосконалив» систему: людей роздягали і зв'язували по двоє, запихали в роти «кляпи» і кидали в кузови вантажівок, везучи на страту. Більшість українців за окремим списком «Всеукраїнського центрального блоку» були розстріляні 3 листопада. Безперечно, репресії зачепили всі народи російської імперії під назвою СССР. Та все ж, чи не найбільше постраждав український народ, бо він, з його глибокою релігійністю, волелюбністю, потягом до самостійного господарювання, увесь не годився для будівництва комунізму – і його треба було замінити...

Цього року через війну з російськими найманцями на сході України традиційний маршрут Соловецького братства було замінено поїздкою нашою державою. За традицією, що склалась під час останніх прощ, все розпочалося з відправи у Свято-Покровському храмі на Подолі в Києві, яку провів єпископ Володимир Черпак, ініціатор першої церковної прощі 1994 року і спорудження пам'ятника на Соловках – Поклонного хреста під Секірною горою. Напучував учасників на щасливу дорогу і колишній політв'язень Василь Овсієнко, координатор програми Харківської правозахисної групи, автор наукового дослідження «Західні українці у Соловецькому етапі». Цього року через аґресію Росії в Крим і східні області України маршрут паломництва проліг місцями масових розстрілів українців органами НКВД в Західній Україні у 1939–1941 роках. Поклавши вінки й український коровай до могил жертв Дем'янового лазу, учасники паломництва на чолі зі священиком Свято-Покровської церкви на Подолі отцем Димитрієм помолились за душі всіх людей, знищених кривавим комуністичним режимом за роки його правління. Запаливши свічку пам'яті, присутні вшанували полеглих хвилиною мовчання.

Завідувач музею розповів прочанам про розстріли українців у Дем'яновому лазі й хід розкопок, які здійснювало товариство «Меморіал» 25 років тому. А далі голова «Молодої Просвіти» Віталій Мороз виконав під бандуру думу про те, що пам'ять про полеглих у борні за волю українців житиме вічно. З особливим піднесенням присутні заспівали «Ще не вмерла...». В ході екскурсії музеєм учасники «Соловецької прощі» слухали розповіді про Марію Косюк, Федора Пастушенка, Юліана Бойдуника, Павліну Вариводу, Григорія Голинського та інших героїв, що були знищені тут. Особливо їх схвилювала розповідь про цілі покоління борців за волю. Зокрема, що славний сотник УПА Мирослав Симчич – родич січового стрільця, сотника УГА Григорія Голинського, його племінник Василь Симчич був поранений на Майдані у Києві 20 лютого цього року, а зараз у складі місцевого батальйону самооборони готується до участі в боях з проросійськими терористами.

На згадку про цю подію і розвиток подальших відносин у справі патріотичного виховання молоді члени Соловецького братства подарували музею «Дем'янів Лаз» свої книжки й залишили запис у «Книзі відгуків».

Хочу висловити впевненість, що такі заходи будуть продовжені в майбутньому і до них долучаться інші молодіжні й громадські організації, зокрема, «Пласт» і «Патріот України».

Вічна пам'ять полеглим борцям! Слава Україні! Героям слава!

Михайло ФРЕЇК,
завідувач МК «Дем'янів Лаз»

НАША ІСТОРІЯ: 100 років УКРАЇНСЬКОГО СІЧОВОГО СТРІЛЕЦТВА

НОВІТНІ ЛИЦАРІ ВІТЧИЗНИ

Нещодавно у видавництві «Місто НВ» вийшла книжка оповідей про одну з героїчних сторінок нашої історії – січове стрілецтво письменника і дослідника Дмитра Юсипа. І хоч видання має більше трьохсот сторінок, воно вмістило лише дещицю з тих сотень і тисяч героїв і героїнь, котрі своєю сміливістю й відчайдушністю дивували світ, демонструючи спраглість українського народу до волі. Про українське січове лицарство, сторіччя постання якого відзначаємо у ці дні, йдеться у статті професора ЛНУ Богдана ЯКИМОВИЧА (подано зі скороченнями).

Періодів розпуки й відчаю, коли, здавалося, вже ніщо не врятує народ від цілковитої денаціоналізації, наше минуле знає, на жаль, дуже багато. Нелегко віднайти у світовій історії подібні приклади. Зовнішні умови ставали сильнішими від суб'єкта історії – народу, і він переходив у іншу якість, забував корені, масово народжував перекинчиків, позбувався батьківської мови, довершував своїми руками те, що розпочинали могутніші сусіди. Від часу татаро-монгольської навали, коли наші предки стали, за влучним висловом Ліни Костенко, «гранітним щитом ґотичної Європи», аж до нинішнього століття, злетів, а потім провалів було доволі. Визвольна війна українського народу 1648–1654 років проти польського поневолення під проводом Б. Хмельницького закінчилася новим, «тихим» рабством у лабетах царської держави, що довершилося руйнуванням у 1775 році останньої твердині вольниці – Запорізької Січі, поділом українських земель між Росією та Австрією, цілковитою ліквідацією Гетьманщини у 1783 році. Лише це могло стати сумним кінцем нашого існування. Могло, але не стало! Не стало тому, у що з'явився геній Шевченка, народжувалися нові герої, готові до самопожертви, генокод яких ніс те могутнє прагнення волі, якого не мали снаги здолати ні моральні, ні фізичні утиски й муки.

Новітніми лицарями Вітчизни, яким судилося відродити героїчну славу предків, стали галицькі юнаки і дівчата, котрі ввійшли в історію під назвою Українських січових стрільців, відважних захисників рідного краю. Національно-суспільне життя Галичини, розбуджене з летаргічного сну революцією в Європі 1848 року, коли Головна Руська Рада у Львові вперше заявила про національні права українського народу краю, переживши сумні часи 60–70-их років, виходить на якісно новий рівень. Зароджується і розвивається українська політична преса, створюються політичні партії, організовується «Просвіта», народне шкільництво, постають тисячі читалень, кооперативів, сільськогосподарських об'єднань.

Серед інших – пожежно-фізкультурні товариства «Сокіл» та «Січ». Перше сокільське товариство було організоване в 1894 році з ініціативи інженера В. Нагірного, а першу «Січ» організував відомий громадсько-політичний діяч К. Трильовський у селі Завалля біля Снятина у 1900 році. Вже перед Першою світовою війною в Галичині налічувалося близько 900 сокільських організацій та понад 1000 «Січей». Цей рух поширювався і на Буковині. Вихована на ідеї, що справа майбутнього самовизначення націй та оборона її законних прав можлива лише за допомогою власних сил, галицька молодь починає серйозно ставитися до військово-патріотичного, за сучасною термінологією, виховання.

З метою військового навчання учні львівських середніх шкіл у 1911 році створили таємний гурток «Пласт». Засновниками й провідними діячами цієї організації були майбутні старшини українських січових стрільців П. Франко, О. Степанівна, В. Кучабський, Р. Сушко, О. Яримович та інші. З цього гуртка вийшли І. Лизанівський, Ю. Охримович та ще кілька юнаків, які 1913 року виїхали до Києва і пропаґували там ідею військового виховання серед молоді Наддніпрянщини. Аналогічні військові товариства створювали в Галичині й поляки. Завдяки старанням К. Трильовського в 1913 році було потверджено статут організації.

Серед українського жіноцтва військово-патріотичний рух очолила Костянтина Малицька. З різних жіночих організацій утворився «Жіночий організаційний комітет», який видав відозву, почав займатися створенням санітарних курсів, збирав кошти для цієї справи. Зібрані комітетом 9 тисяч корон були одним із перших грошових внесків. Окрім цього, галицькі дівчата стали в стрілецькі ряди – Олена Степанівна, Софія Галечко, Павлина Михайлишин, Ганна Дмитерко здобули славу в боях.

Керівництво стрілецькими товариствами здійснював Український Січовий Союз. Пізніше у Львові створено й інші проводи: окрема секція при товаристві «Сокіл-Батько» та студентська організація «Січові стрільці-II».

У березні 1914 року об'єдналися обидві львівські січові організації, що сприяло поліпшенню організаційної роботи. Уже в червні 1914 року у Львові, Станиславові, інших містах відбулися січово-сокільські здвиги, присвячені 100-ій річниці Великого Кобзаря.

28 червня у Сараєві пролунали постріли, від яких загинули наслідник австрійського престолу архікнязь Фердинанд з дружиною. А через місяць розпочалася світова війна. 2 серпня 1914 року за участю українських політичних партій була створена Головна Українська Рада (ГУР), яка мала б координувати всі політичні кроки українського населення, зайнятися організацією національних військових частин. На чолі ГУР став Кость Левицький. Створено Українську Бойову Управу (УБУ) на чолі з Кирилом Трильовським. Вона повинна була безпосередньо займатися військовими питаннями.

Для організації Українського леґіону австрійська військова рада скерувала 16 офіцерів-українців, хоч УБУ висувала питання про виділення не менше 100 старшин. 6 серпня УБУ спільно з ГУР видали маніфест до українського народу, закликаючи молодь вступати в ряди українських січових стрільців.

На звернення відгукнулося українське населення краю – селяни і робітники, урядовці й інтеліґенція складали свої пожертви на організацію Леґіону. З добровольців у Львові було сформовано першу сотню під командуванням І. Чмоли. Пізніше сформувалося ще кілька сотень, зведених у два курені. Першим командував Дмитро Вітовський, другим – Ераст Коник.

І лише 3 вересня було ухвалене компромісне рішення про загальну чисельність Леґіону в 2500 осіб, куди відібрали найбільш освічених юнаків. Того ж дня складено присягу державі, під прапорами якої вони мали йти на бій за волю рідного краю.

Наприкінці вересня стрілецькі сотні вступили у бій в околицях сіл Гусного, Верецького та Сянок. З'явилися перші втрати – від цих вересневих боїв аж до 1920 року могили січових стрільців будуть розкидані не лише в Галичині, а й по всій Україні. Від вересня 1914 року почалося і створення новітнього українського війська, яке мусило воювати на перших порах за чужі інтереси.

Взимку 1914–1915 років сотні українських січових стрільців, перебуваючи у складі 130-ої бриґади австрійської армії, боронили карпатські перевали. В цей час Галичина була окупована російською армією. Як відомо, ще 3 вересня 1914 року російські війська зайняли Львів. За кілька днів були закриті всі українські інституції та видавництва, а емісар царського уряду граф Бобринський, військовий генерал-губернатор Галичини, повів рішучу боротьбу з «мазепинством», яким вважалося все українське.

У березні 1915 року австрійське командування підпорядковує січових стрільців корпусові генерала Гофмана, скасовує посаду команданта українських січових стрільців і ділить Леґіон на два самостійні курені під керівництвом Г. Коссака і С. Горука (пізніше – В. Дідушка) та резервну сотню. Комендант М. Галущинський залишився у складі корпусу як референт Леґіону.

Справжнє бойове хрещення Леґіон українських січових стрільців отримав у боях за гору Маківку недалеко від Славська, де проти стрільців царське командування кинуло кілька полків і артилерію. У цих боях, які тривали від 29 квітня до 2 травня, загинуло 42 стрільці, 76 було поранено, однак, незважаючи на велику чисельну перевагу ворога, стрільці не здали позицій. У привітанні Загальної Української Ради, створеної у Відні 1915 року із ГУР та Союзу Визволення України (до складу останнього входили політичні емігранти з Наддніпрянщини), з приводу боїв на Маківці сказано: «…Ви дали доказ, що український нарід не зрікся своїх прав до самостійного життя та що він має волю і силу вибороти собі ті права кров'ю і залізом. Ви доказали, що довголітня неволя не знизила українського народу до ряду покірних рабів, бо він виродив вас, борців за волю...». Легіон знову відзначився у боях під Болеховом, Галичем, Завадовим і Семиківцями.

У серпні 1916 року Леґіон перевели під Бережани, де він окопався на пагорбі Лисоня. У серпневих та вересневих боях за Лисоню полк українських січових стрільців втратив понад 1000 убитими, пораненими й полоненими і на початок жовтня 1916 року налічував усього дев'ять старшин і до 450 стрільців. Полк було переформовано на курінь. Із майже самих гуцулів було сформовано Гуцульську сотню січових стрільців, яка наприкінці жовтня 1916 року від'їхала на Закарпаття до Великого Бичкова.

Надзвичайно цікавою подією в історії Гуцульської сотні був прихід перед Великодніми святами 1917 року на позиції з боку російської армії українізованого київського полку. Стрільці перекидали киянам вночі українські часописи, викладали великі щити з українськими гаслами. На Великдень спільно проспівали «Христос Воскрес!» і збігли в яр «христосуватися». Потім повели киян до себе в гості, передали їм часописи, з якими прийшов транспорт з Відня від Українського Жіночого Комітету. Земляки принесли стрільцям писанки, цукор, паски. Потім стрільці вибралися в гості на протилежний бік, обговорили між собою «перемир'я», показали свої відтинки фронту і домовилися, що не будуть одні в одних стріляти. Прикріпили скриньку до дротяних загород, до якої носили пошту для рідні і знайомих по той бік фронту.

Українські січові стрільці в окопах на Маківці. 18 березня 1915 р.

За деякий час стали приходити відповіді від рідні й навіть посилки з недалеких сіл. Стрільці передавали землякам часописи, напої, ті ділилися з ними хлібом. Бої припинилися. Все це, звичайно, не сподобалось австрійському командуванню і 5 квітня Гуцульська сотня була переведена на полонину Попадю, де стрільців змусили тяжко працювати на будівництві дороги і підвісно-транспортної лінії.

Особливо відчутних втрат зазнав Леґіон січових стрільців на початку липня 1917 року у бою під Конюхами. Тоді від полону врятувалося близько 400 стрільців і старшин. З цих залишків Гуцульської сотні та поповнень з Коша сформували новий курінь січових стрільців, який здійснив похід до ріки Збруч, а в лютому 1918 року разом з австрійською окупаційною владою був розміщений на Херсонщині й увійшов до групи архікнязя Вільгельма Габсбурга (його стрільці називали Василем Вишиваним).

Перехід формувань січових стрільців через села і міста південного Поділля мав велике значення – стрільці залишали за собою чар національного війська, що прихиляло до них місцеве населення. З Вапнярки стрільці переїхали залізницею до Одеси, далі під Херсон, здобули його і двома пароплавами попливли до Олександрівська (тепер – Запоріжжя). В Запоріжжі стрільці перебували кілька місяців, активно працювали в культурно-освітніх закладах, зокрема у «Просвіті», допомагали налагоджувати українське шкільництво і редаґувати часопис «Січ», займалися розвоєм театру.

У місцях розміщення частин українських січових стрільців широко велася культурно-освітня робота. Організовувалися читальні «Просвіти», створювалися курси української мови та українознавства, формувалися військові частини з місцевого населення. Гуцульська сотня організувала аматорський гурток, який давав спільні вистави з місцевими аматорами у селі Масляниківці. В селі Грузькому було влаштовано великий Шевченківський концерт, стрільці мали добрі взаємини з людьми. Місцеве населення називало галичан «правдивим українським військом».

Один із провідних стрілецьких старшин поручник І. Іванець у ювілейному альбомі «Українські січові стрільці» (Львів, 1935) справедливо зазначає, що **у нещадному молосі світової війни пропадали цілі полки, дивізії і армії, а українські січові стрільці існували, немов той леґендарний фенікс, що згоряє і відроджується до нового життя. Цим феноменом було несхитне усвідомлення стрільцями того, що саме вони є заборолом волі народу, предтечею майбутньої Української армії.**

У час Листопадового зриву 1918 р. українські січові стрільці перебували на Буковині – бойовий курінь і частина вишколу в Чернівцях, дві сотні вишколу (С. Іваницького, Р. Купчинського) на румунсько-буковинському кордоні та Кіш у Вижниці. В складі Леґіону було 1300 бійців.

Наказ прибути до Львова січові стрільці отримали 1 листопада, але через технічні причини (в основному – саботаж залізничної служби) перший транспорт прибув на львівське передмістя Сихів лише 3 листопада. На той час у місті вже точилися запеклі бої з поляками. Решта сил стрільців прибули 4 листопада. Після дводенних вуличних боїв місто поділилося на дві частини. Українські січові стрільці контролювали центр, цитадель і північне крило з залізничним вокзалом Підзамче. Головний вокзал був у руках поляків, через який вони отримували підкріплення з Польщі.

Вночі з 21 на 22 листопада після тритижневих боїв українські частини покинули місто. До цього спричинилася втрата Перемишля, звідки надходило з Польщі свіже підкріплення.

Українські січові стрільці вийшли зі Львова у бойовому порядку і, всупереч наказові відійти далі, стали фронтом під містом. Проти великих польських сил – 7000 вояків і 800 старшин – стояли всього два стрілецькі курені й не дали противникові пробити оборону.

Водночас організовувалася Українська Галицька Армія (УГА), і січові стрільці стають гвардією УГА, що пізніше вкриє себе славою в обороні рідного краю, і лише через об'єктивні обставини – переважаючі сили супротивника, відсутність військового спорядження, прорахунки уряду ЗУНР і верховного командування – відступлять за Збруч. Леґіон стрільців увійшов до складу групи «Схід» УГА і в січні 1919 року був переформований у бриґаду в складі одного, а пізніше двох полків піхоти, кінної сотні, гарматного полку та допоміжних відділів українських січових стрільців.

Феноменом високої боєздатності й незламної ідейної переконаності січових стрільців було передусім те, що більшість старшин, багато рядових стрільців мали закінчену вищу і середню освіту, були абсольвентами українських гімназій. Серед старшинського складу налічувалося чимало осіб із вченим ступенем доктора наук.

У лавах стрілецтва воювали і творили історію художники Ю. Буцманюк, літератори І. Іванець, поет Р. Купчинський, М. Угрин-Безгрішний, О. Назарук.

У 1915 році в стрілецькі ряди влилися поет і композитор Левко Лепкий та художник Осип Курилас. Тут працювали талановиті студент Краківської академії мистецтв Юліан Назарак. При українських січових стрільцях розпочав працю і Лев Гец, що разом із молодим поетом Василем Бобинським у 1917 році створили велику антологію, куди увійшли твори 36 авторів. Багато мистецьких творів вийшли з-під пера і пензля В. Оробця, В. Старчука, Л. Лепкого, Талпаша і Розумовича. Завдяки І. Іванцю, Т. Мойсейовичу, В. Оробцю, В. Яцурі, Ю. Буцманюку, М. Угрину, І. Озаркевичу збереглося чимало світлин.

Стрільці створили український театр, який існував у 1917–1918 роках в Галичині і на Україні (Херсонщині). Але чи не найзначнішим внеском у культуру були стрілецькі пісні. Своєрідним гімном січових стрільців стала пісня «Ой у лузі червона калина» на слова С. Чарнецького, яку він написав до твору В. Пачовського «Сонце руїни». Стрілецькі пісні – це «Журавлі» («Чуєш, брате мій» – слова Б. Лепкого, музика Л. Лепкого), які разом з «Ой та й зажурились» на слова Р. Купчинського, створеної після переходу через Збруч, увійшли до трійки найпопулярніших стрілецьких пісень. Музику до багатьох пісень написав талановитий композитор, керівник оркестру січових стрільців М. Гайворонський.

Українські січові стрільці стали національними, мілітарними частинами. Їх народження мало велике значення для відновлення військових традицій, повернення українському народові віри у свої сили. І показало всьому світові його непохитно-рішуче прагнення бути вільним і ні від кого не залежним господарем на своїй рідній землі.

З РОСИ І ВОДИ!..

ВІТАЄМО!

19 серпня виповнюється 85 років просвітянину, краєзнавцю, історику –

ВАСИЛЕВІ ФАЩУКУ.

Як членові «Просвіти», уродженцю с. Ямниця, що на Тисмениччині, лауреату премій імені Івана Крип'якевича та Марійки Підгірянки просвітяни краю зичать Вам, пане Василю, здоров'я, творчого довголіття на многая благая літа.

З роси і води!

Від Правління ІФ ОО ВУТ «Просвіта» голова Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ, від ІФ МО ВУТ «Просвіта» голова Василь БОЙКО

ІМЕНОСЛОВ

ТАЄМНИЦІ ІМЕНІ

МАРІЯ

На Поділлі живе досить давня приказка: хто кине каменем на базарі, той судитиметься з Іваном чи Марією. Жарт? Не зовсім. Згадані найменння так поширилися в нашому краї (та й у цілому світі), що в кожній групці будь-якого базару одна-дві особи носять їх. У Росії навіть одну з квіток «охрестили» цією нерозлучною «парою»: иван-да-марья (братки, зозульки).

Найменння Іван живе в документах уже кілька тисячоліть, ім'я ж Марія почерпуємо з Євангелія. Проте простих смертних майже в усіх країнах довгий час суворо заборонялося називати Марією. Сліди суперечок і дискусій над «проблемою» цього імені залишилися, до речі, і в найдавнішому літописі Польщі – хроніці Длуґоша. Навіть королеви – ці, як відомо, помазаниці Божі на землі, – і ті почали ставити на документах таке найменння десь аж у XV–XVI сторіччях.

Слово Марія майже до часів середньовіччя можна було почути лише в церкві. Воно додавалося здебільшого лише до наймень біблійного жіноцтва, серед якого була Пречиста Діва Марія, Богородиця, що народила Христа – спасителя світу.

Місцем народження Марії є теж земля давньої Юдеї. Дівчаток, котрі годували там міських голубів, звали Маріам. Це слово по-єврейськи означало: піднесена, гірко (плачлива). Дехто тлумачить його й по-іншому: вищість, перевага. Цим останнім епітетом автори Святого Письма нагородили деяких жінок, котрі протягом свого довгого біблійного життя зробили дещо піднесене й наплакалися теж добретаки: одна – за дивнонародженим сином, інша – за якийсь гріх, а ще якась – невідомо за що.

Тож хіба можна було пускати таке святе ім'я серед отари звичайних рабинь Божих? Особливо ж ім'я самої Богородиці. Тільки після довгих роздумів і вагань Святі Отці років тисячу тому вирішили зняти-таки застаріле вето з імені Марія – і воно, досить коротке, повнозвучне та багате на відміни, швидко завоювало світ. Марія, Маріанна, Марі, Маря, Маріка, Маріуца, Маріола – в таких і схожих формах пішло воно «в люди» й живе дотепер.

Святе ім'я стало свого часу таким модним, що його почали надавати навіть... хлопцям у тих краях, де вживаються особливі, багатократні наймення. Щоб переконатися в цьому, досить заглянути хоча б у кілька томів УРЕ. Це ім'я, виявляється, носили в минулі віки французи: Марі Жозеф Поль де Лафайєт (1757–1834), Максімільєн Марі Ізідор Робесп'єр (1758–1794), Віктор Марі Гюго (1802–1885) та Андре Марі Ампер (1775–1836), австрійський поет Райнер Марія Рільке (1875–1926), німецький композитор Карл Марія Вебер (1786–1826), романіст Еріх Марія Ремарк (1898–1970).

У Молдавії згадане ім'я стало навіть де-не-де прізвищем. Є й кілька українських прізвищ, в основі яких лежить те ж слово, скажімо: Марієнко, Маріїн, Марієнків, Мар'яненко тощо.

МАКАР (МАКАРА)

Ім'я Макар (на Правобережжі України за аналогією до Микола – Макара) залетіло до нас із давньої Греції, де воно побутує ще й тепер у формі Макаріос (у перекладі – щасливий, блаженний). Поширених пестливих форм і видозмін це не дуже популярне у нас наймення майже не має, хіба що Макарко та Макарусь.

Ім'я дало безліч прізвищних відгалужень: Макаренко, Макарів (Макаров), Макарчук, Макарченко, Макаранюк, Макарків, Макареску та ін. Значення наймення Макар (щасливий) не без іронії обіграно в багатьох слов'янських приказках та прислів'ях: на Макара всі шишки спадають; куди Макар телят не зажене тощо.

КНИГИ КРАЯН

ЯНГОЛИ – НЕ ДИЧИНА

Так називається збірка поезій Тараса Григорчука, колишнього головного редактора газети «Коломийська правда». Збірка побачила світ у видавництві Сергія Пантюка в Києві. Передмову до неї написав наш краянин, лауреат Шевченківської премії Василь Герасим'юк. Він зазначає, що уродженець села Джурів Снятинського району є цікавим, неординарним поетом модерного напряму. У цьому переконуємось, читаючи такі рядки:

спада на наші гори чистий сніг
карпатський вуйко
вже заліз в барліг
сусідські янголята на ґринджолах
дарують небесам діточий сміх...

– Це вірші ускладненого змісту, вони вимагають максимальної уваги читача, ділиться враженням відомий поет Василь Рябий. – Потрібно вникнути в те, про що пише модерніст Тарас Григорчук, маючи свою образну систему поетики. А пише він, шукаючи природної ориґінальності, про складний і водночас простий світ. Це добре видно з вірша «Війна не закінчується», присвяченого колишньому політв'язню, поетові Тарасові Мельничуку: «Цей світ, наче свист (свист!). Лишень писок стулиш, вже шкіриться гадина горизонту... і ти набиваєш усіх в срібну дулю, щоб гепнути ними за лінію фронту». Таким чином, Тарас Григорчук поетично дослідив, що янголи – таки не дичина, якщо в душі є Бог.

У книжці зібрані вірші переважно філософського і публіцистичного характеру. Вони поділені на розділи «Плачі весільні – співи похоронні», «Небезпечні зв'язки», «Джурів: інші», «З циклу «Сни Ольги», «Гробниця для голубів», «Люлька-міра», «Ознаки життя», «До решти». В останньому розділі зібрано цитати з газетних інтерв'ю, статей і публічних виступів поета. Наприклад, такі вислови: «Уникай товариства, що може зробити тебе гіршим!», «Не мова творить поезію, як то розповідають вам всілякі невігласи, а поезія – мову», «Серцева недостатність і недостатня сердечність – то є зовсім інші хвороби».

Як сказано в анотації, поетів такого рівня і сили мало в нашій літературі; ця книжка є першою в доробку Тараса Григорчука, своєрідним вибраним.

Василь НІНЬОВСЬКИЙ, член НСЖУ

ВРАЖЕННЯ

НА СКРИЖАЛЯХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІСТОРІЇ

Люди стають відомі світові і його історії завдяки своїм вчинкам, добрим чи злим, якщо вони мають певний масштаб.

Ленін. Сталін. Гітлер. Муссоліні. Путін. Час покаже, наскільки цей ланцюг зла міцний і чи всі ланки у ньому самодостатні.

Путін уже зажив недоброї слави у всьому світі. За винятком тих, хто ще не розуміє зла, що несе цей чоловік.

Зло, звичайно, справа сумна і серйозна, тому іноді добре брати його на сміх, щоб виявити в ньому фальш і надуману героїку. Саме так виглядає справа Путіна, після того як про нього поширилася відома пісенька «Ла-ла-ла-ла...» зі словами, які знає світ.

Нещодавно перебував проїздом у Відні. І несподівано був заскочений відомим написом: «Путін х...о».

Напис був приклеєний на звороті дорожнього знаку у центрі австрійської столиці.

Зробив знімок. Проявив і аж тоді побачив над цим супервисловом два слова вже латиною «Zenit ultras». Тобто це зробили уболівальники пітерського «Зеніта». Нормально. А газета «Галицький кореспондент» затіяла дискусію, що подібні написи можна зустріти на тротуарах Франківська.

Берімо приклад з колишньої нашої столиці, коли Галичина була в Австрійській державі. І не біймося називати погань поганню... А тим більше х...ом.

Василь БАБІЙ

ТАЄМНИЦІ БУТТЯ

ЛЮБИ БЛИЖНЬОГО ПОКИ НЕ ПІЗНО

У Мехіко цьогоріч навесні у віці 87 років покинув світ леґендарний колумбійський письменник Габріель Гарсіа МАРКЕС. Він був рідкісним явищем у світовій літературі – класиком за життя, лауреатом Нобелівської премії з літератури. Гіпнотичний «магічний реалізм» Маркеса змусив світ полюбити маленьку Колумбію та іспанську мову. Його твори «Сто років самотності», «Полковнику ніхто не пише», «Осінь патріарха» в другій половині XX століття прогриміли на увесь світ. Він був магом слова та глибокого мислення.

Таємницею 15-річної давнини оповитий «Прощальний лист Габріеля Гарсіа Маркеса». Літературознавці досі сперечаються стосовно авторства тексту. Відомо лише, що тоді, у 1999 році, геніальний Маркес вдруге боровся з раком і випрошував у Всевишнього подарувати йому ще трохи життя. Мабуть, слова письменника були переконливими, бо Маркесу вдалось вижити...

Пропонуємо до вашої уваги кілька цитат з цього листа, які вже стали крилатими.

■ Якби Господь дарував мені трохи життя... я б цінував речі не за їхню вартість, а за їхню значущість.

■ Я б спав менше, мріяв більше, усвідомлюючи, що кожна хвилина з заплющеними очима – це втрата шістдесяти секунд світла.

■ Я б ходив, коли інші від цього утримуються, я б прокидався, коли інші сплять, я б слухав, коли інші говорять.

■ Якби Господь дав мені трохи життя, я б одягався просто, піднімався з першим променем сонця, оголюючи не тільки тіло, а й душу.

■ Боже мій, якби у мене було ще трохи часу, я ув'язнив би свою ненависть в лід і чекав, коли з'явиться сонце. Я малював би при зірках, як Ван Гог, мріяв, читаючи вірші Бенедетти, і пісня Серра була б моєю місячною серенадою. Я омивав би троянди своїми сльозами, щоб скуштувати біль від їхніх шипів і яскраво-червоний поцілунок їхніх пелюсток.

■ Боже мій, якби у мене було трохи життя... Я не пропустив би дня, щоб не говорити коханим людям, що я їх люблю. Я б переконував кожну жінку й кожного чоловіка, що люблю їх, я би жив в любові з любов'ю.

■ Я б довів людям, наскільки вони не мають рації в думках про те, що коли вони старіють, то перестають любити: навпаки, вони старіють тому, що перестають любити!

■ Старих я б навчив того, що смерть приходить не від старості, а від забуття.

■ Ні юнак, ні стариган не може бути впевнений, що для нього настане завтра. Сьогодні, можливо, ти востаннє бачиш тих, кого любиш. Тому не чекай, зроби це сьогодні, бо якщо завтра не прийде ніколи, ти будеш шкодувати про той день, коли у тебе не знайшлося часу для однієї усмішки, одних обіймів, одного поцілунку, і коли ти був надто зайнятий, щоб виконати останнє бажання.

■ Підтримуй близьких тобі людей, шепочи їм на вухо, як вони тобі потрібні, люби їх і поводься з ними дбайливо, знайшовши час для того, щоб сказати: «мені шкода», «пробач мене», «будь ласка» і «спасибі» і всі ті слова любові, які ти знаєш. Ніхто не запам'ятає тебе за твої думки. Проси у Господа мудрості й сили, щоб говорити про те, що відчуваєш.

Наступне число «Галицької Просвіти» вийде 28 серпня

ПЕРЕДБАЧЕННЯ

Відомий український екстрасенс-медіум, киянин Максим Гордєєв, у свої 26 років належить до п'ятірки найкращих екстрасенсів світу. На рахунку українця близько 30 розкритих справ, пов'язаних із викраденням дітей, вбивствами та зґвалтуваннями. Фіналіст дев'ятого і десятого сезонів шоу «Битва екстрасенсів», творець Першої української академії езотеричних наук розповів про те, що кажуть карти, духи та зірки про останні події.

...ЗА НАШУ СВОБОДУ!

ПРО РОСІЮ

Всі дуже бояться Росії, хоч вона вже давно не є такою грізною, як колись. Росія слабка, і її громадяни не зацікавлені у війні.

Я давно хотів звернутися до росіян та їхнього президента. Аварія в московському метро – тільки початок. Те, що буде далі відбуватися з Росією, за аґресію проти України, яка свого східного сусіда годувала й підтримувала, кармічно повернеться. А ті, хто долучився до аґресії, будуть покарані, вони будуть горіти в пеклі.

ПРО ПУТІНА

Все, що він зробив, йому просто так не минеться. Він буде сильно мучитися. Все почнеться з хвороб і легко цей світ він не залишить. Ненависть багатьох людей раніше чи пізніше його накриє. Він вважає, що буде правити вічно. Гітлер також так думав... Те, що відбуватиметься з Путіним, буде жахливим.

ПРО КРИМ

Повірте, Крим буде наш. Всі інші міста й території теж залишаться українськими. Не буде ніколи інших держав на українській території. Крим зроблять Лас-Вегасом. Лише через якийсь час кримці зрозуміють, наскільки жорстоко їх обманули. Вже зараз із кожним днем все більше розчарованих мешканців Криму, але це не межа, а тільки початок. Україна завжди була єдиною і такою залишиться. Навіть той факт, що Німеччина рятує Україну від Росії, багато про що говорить.

ПРО МАЙДАН

Прийшов час показати світові, на що ми здатні й ким ми є. І Майдан – це тільки початок. Може бути третій Майдан, і двадцятий... Українці будуть воювати доти, доки не стануть вільними.

ПРО ПОРОШЕНКА

Те, що Порошенко зараз при владі, – це наш порятунок. Якщо він захоче вчитися й буде старатися, а в нього є таке бажання, він може залишитися при владі надовго. Я молюся за нього, оскільки він – єдиний чесно обраний український Президент.

Можу сказати, що на картах я побачив дуже цікаву річ. Душа Петра Порошенка – це його дружина. Його любов до українського – це все завдяки дружині. Вона підтримує чоловіка, дає йому силу.

ПРО УКРАЇНУ

Те, що зараз відбувається, жахливо. Молоді хлопці, які воюють за Україну, віддають свої життя, страждають матері. Але саме такі події врятують Україну. Саме тому наша країна вистоїть.

Українці – сильний народ. Ми – могутня держава, яку ніхто не зможе перемогти. Усвідомлення цього – запорука якнайшвидшої нашої перемоги у цій війні.

Ми не повинні думати, що програємо.

Ми ніколи не програємо й нікому!

ВАРТО ЗНАТИ Й СПРОБУВАТИ

ТАКІ ЦІЛЮЩІ НАГІДКИ

Ці прекрасні жовтогарячі квіти є чи не в кожному селянському дворі. Та ще за часів Діоскорида у стародавній Греції нагідки (або календулу) застосовували для нормалізації роботи печінки, жовчного міхура, підшлункової залози, серцево-судинної системи, при захворюваннях ротової порожнини, горла, ран, виразок. Авіценна радив розбавляти оцтом попіл нагідок і лікувати запалення сідничного нерва. На Сході та в Болгарії ними лікують старіння організму. В Болгарії з нагідок готують спеціальний препарат тим, кому за тридцять.

Ще у «травниках» XII століття радили застосовувати товчене листя й квітки у лікуванні раку, особливо молочної залози й жіночої статевої сфери, для виведення бородавок і мозолів.

Нагідки справляють протизапальну, ранозагоювальну, антисептичну, жовчогінну, спазмолітичну, в'яжучу, потогінну, кровоспинну, седативну дію. Давно помічено заспокійливу дію препаратів календули на центральну нервову систему, зниження рефлекторної збудливості, артеріального тиску, посилення роботи серця, збільшення амплітуди й уповільнення серцевих скорочень. Нагідки підвищують видільну секреторну функцію нирок, поліпшують склад жовчі, знижують концентрацію в ній білірубіну й холестерину. Вони є добрим бактерицидним засобом щодо стрептококів та стафілококів.